

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าในพื้นที่ อำเภอสันทราย และสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ และผลงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยการตรวจเอกสารประกอบด้วย

1. สถานการณ์ไก่ไข่ในประเทศไทย
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต
 2. 1 สถานการณ์การเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า
 2. 2 ขนาดของฟาร์มไก่ไข่เชิงการค้า
 2. 3 ประเภทของการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า
 2. 4 หลักการจัดการที่จะช่วยให้การเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าประสบผลสำเร็จ
 2. 5 ปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า
 2. 6 แนวทางการพัฒนาธุรกิจไก่ไข่เชิงการค้า
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตลาด
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
5. แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร
6. แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ไก่ไข่ในประเทศไทย

ธานี ภาคอุทัย (2555:ระบบออนไลน์) ได้รายงานไว้ว่า ประเทศไทยมีการขยายตัวการส่งออกไข่ไก่อยู่ในอันดับห้าของโลก โดยมีการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 6,000 ตันในปี 2543 เป็นประมาณ 22,000 ตันในปี 2552

สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย (2555:71) รายงานไว้ว่าการผลิตภาพรวมสาขาปศุสัตว์ปี 2554 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสถานการณ์ปศุสัตว์ทั้งไก่เนื้อ ไก่ไข่ และน้ำนมดิบ มีสภาวะการผลิตที่ดีขึ้นจากปี 2553 กล่าวคือ ด้านการผลิตไข่ไก่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากแม่พันธุ์ไก่ไข่รุ่นใหม่ที่ให้ผลผลิตได้มากขึ้นประกอบกับประสิทธิภาพ

การผลิตไข่ที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์และการเลี้ยง การเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในทุกภาคของประเทศ ซึ่งไข่ไก่เป็นอาหารที่สำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทย เพราะใช้ปรุงเป็นอาหารได้ง่ายและสะดวก อีกทั้งมีคุณค่าทางโภชนาการสูงและราคาถูก การเลี้ยงไก่ไข่ของประเทศไทยได้พัฒนาจากการเลี้ยงแบบพื้นบ้านมาเป็นการเลี้ยงในเชิงการค้า ทั้งในด้านพันธุ์ไก่ อาหาร และวิธีการเลี้ยง โดยมีบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านการปศุสัตว์เข้ามามีบทบาทและดำเนินการในลักษณะที่ครบวงจรคล้ายกับบริษัทผู้ดำเนินธุรกิจด้านไก่ไข่ในสหรัฐอเมริกา กล่าวคือการดำเนินธุรกิจจะแบ่งเป็นบริษัทย่อยหรือสาขางานต่างๆ เช่น ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ โรงฟักไข่ โรงงานอาหารแผนกการตลาด แผนกการส่งออกอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ไข่ ยาและเวชภัณฑ์ไก่ไข่ เป็นต้น ซึ่งทำให้การดำเนินธุรกิจในแต่ละส่วนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2555: ระบบออนไลน์) ปริมาณการผลิตไข่ไก่ของประเทศไทย ในปี 2554 มีประมาณ 1 หมื่นล้านฟอง (สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, 2556: ระบบออนไลน์) และในปี 2555 ได้มีการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศ ปรากฏว่ามีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รวมทั้งสิ้น 56,394 ครัวเรือน และมีไก่ไข่ทั้งสิ้น 51.12 ล้านตัว (กรมปศุสัตว์, 2556: ระบบออนไลน์) แยกการเลี้ยงเป็นภาคต่างๆ และแหล่งที่เลี้ยงที่สำคัญดังนี้

ภาคเหนือ มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 8,640 ครัวเรือน มีไก่ไข่ประมาณ 6.26 ล้านตัวหรือร้อยละ 12 ของปริมาณการเลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศ แหล่งที่เลี้ยงมากที่สุดคือจังหวัดเชียงใหม่ นครสวรรค์ เชียงราย และลำพูน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รวม 1,411 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.54 ของจำนวนผู้เลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศ

ภาคกลางและภาคตะวันออก เป็นแหล่งที่มีไก่ไข่มากที่สุด โดยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 14,326 ครัวเรือน มีจำนวนไก่ไข่ประมาณ 33.55 ล้านตัวหรือร้อยละ 66 ของปริมาณไก่ไข่รวมทั้งประเทศ แหล่งเลี้ยงมากที่สุดคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก และสุพรรณบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 20,616 ครัวเรือน มีจำนวนไก่ไข่ประมาณ 7.46 ล้านตัวหรือร้อยละ 14 ของปริมาณการเลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศ แหล่งเลี้ยงมากที่สุดคือ จังหวัดขอนแก่น หนองคาย ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด และ นครราชสีมา

ภาคใต้ มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 12,992 ครัวเรือน มีจำนวนไก่ไข่ประมาณ 3.84 ล้านตัวหรือร้อยละ 8 ของปริมาณการเลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศ แหล่งเลี้ยงมากที่สุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง และสงขลา (ตาราง 1)

ตาราง 1 ข้อมูลเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้า รายภาค ปีงบประมาณ 2555

ภาค/จังหวัด	จำนวนสัตว์ (ตัว)	กลุ่มที่/(คร้วเรือน)				เกษตรกรที่ ไม่ได้เลี้ยง เป็นการค้า (คร้วเรือน)	รวม จำนวน เกษตรกร (คร้วเรือน)
		1	2	3	4		
		100-300	301-500	501-1,000	มากกว่า 1,000		
ยอดรวม	51,124,240	1,626	239	307	2,310	51,912	56,394
เหนือ	6,262,426	316	54	66	430	7,594	8,460
ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,462,999	344	69	114	662	19,427	20,616
กลางและตะวันออก	33,557,836	378	62	69	933	12,884	14,326
ใต้	3,840,979	588	54	58	285	12,007	12,992
ยอดรวม	6,262,426	316	54	66	430	7,594	8,460
เชียงใหม่	2,319,918	28	1	12	190	1,180	1,411
ลำพูน	406,088	23	1	1	23	717	765
ลำปาง	138,406	5	-	-	17	398	420
แพร่	93,847	3	1	-	7	572	583
น่าน	88,242	60	11	6	5	1,123	1,205
พะเยา	86,474	6	-	-	14	151	171
เชียงราย	990,627	10	14	37	119	68	248
แม่ฮ่องสอน	1,655	1	1	-	-	135	137
อุตรดิตถ์	330,394	1	-	-	22	27	50
นครสวรรค์	995,346	30	7	2	6	503	548
อุทัยธานี	51,310	32	5	5	2	510	554
กำแพงเพชร	126,741	8	-	-	11	195	214
ตาก	5,201	8	3	-	-	240	251
สุโขทัย	3,942	7	1	1	-	110	119
พิษณุโลก	261,467	49	5	1	3	455	513
พิจิตร	255,133	28	2	1	1	225	257
เพชรบูรณ์	107,635	17	2	-	10	985	1,014

ที่มา: กรมปศุสัตว์ (2556)

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ (2556: 12) รายงานถึงการเลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการเลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้า และไม่เป็นการค้าทั้งสิ้น 1,411 ครัวเรือน มีจำนวนไก่ไข่ 3,052,851 ตัว ผลิตไข่ได้วันละ 1.8–1.9 ล้านฟอง หรือปริมาณ 675–711 ล้านฟอง/ปี คิดเป็นมูลค่า 2,000–2,100 ล้านบาท/ปีและการผลิตไก่ไข่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีเพียงพอต่อความต้องการของตลาด และยังมีเหลือส่งไปขายต่างจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน อีกประมาณร้อยละ 40 ของปริมาณการผลิตทั้งจังหวัด เนื่องจากเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ มีความชำนาญในการเลี้ยงไก่ไข่ เพราะอยู่ใกล้แหล่งวิชาการ ตลาด และวัตถุดิบที่เป็นอาหารไก่ไข่ ตลอดจนมีสภาพภูมิอากาศที่อำนวยต่อการผลิตไข่ไก่ให้ได้ผลผลิตดีในแต่ละปีจะมีการนำเข้าไข่ไก่จากแหล่งผลิตอื่นในปริมาณเล็กน้อยเพื่อสนองความต้องการของตลาดในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวมากเป็นครั้งคราวซึ่งแปรปรวนตามฤดูกาล

แหล่งเลี้ยงไก่ไข่ ที่มีการเลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้ามากเป็นอันดับ 1 และ 2 ของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอสันทราย และสันกำแพง (ตาราง 2) ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระดับกลางที่มีการรวมกลุ่มทางการตลาด โดยอยู่ในระบบของฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีอำนาจในการต่อรองหรือมีแหล่งตลาดไข่เป็นของตนเอง เกษตรกรอิสระที่เลี้ยงและส่งไข่เองจะมีน้อยประมาณร้อยละ 30 ของผู้เลี้ยงไก่ไข่ทั้งจังหวัด

ตาราง 2 ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้า รายอำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2555

ภาค/จังหวัด	จำนวนสัตว์ (ตัว)	กลุ่มที่(ครัวเรือน)				เกษตรกรที่ ไม่ได้เลี้ยง เป็นการค้า (ครัวเรือน)	รวมจำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)
		1 100-300	2 301-500	3 501-1,000	4 มากกว่า 1,000		
เชียงใหม่	2,319,918	28	1	12	190	1,180	1,411
1. เมืองเชียงใหม่	36,829	-	-	1	1	77	79
2. จอมทอง	392	-	-	-	13	4	17
3. แม่แจ่ม	104	-	-	-	-	10	10
4. เชียงดาว	4,794	-	-	-	1	21	22
5. ดอยสะเก็ด	173,586	2	-	-	16	65	83
6. แม่แตง	97,339	-	-	1	12	158	171

ตาราง 2 (ต่อ)

ภาค/จังหวัด	จำนวนสัตว์ (ตัว)	กลุ่มที่/(คร้วเรือน)					เกษตรกรที่ ไม่ได้เลี้ยง เป็นการค้า (คร้วเรือน)	รวมจำนวน เกษตรกร (คร้วเรือน)
		1	2	3	4			
		100-300	301-500	501-1,000	มากกว่า 1,000			
7. แม่ริม	17,611	-	-	-	1	37	38	
8. สะเมิง	362	-	-	-	-	27	27	
9. ฝาง	31,951	-	-	1	2	80	83	
10. แม่ฮาย	504	-	-	-	-	33	33	
11. พร้าว	28,919	1	-	-	7	4	12	
12. สันป่าตอง	287,237	-	-	-	13	34	47	
13. สันกำแพง	450,914	13	-	-	22	96	131	
14. สันทราย	1,076,222	4	1	4	97	52	158	
15. หางดง	45,880	--	-	3	11	12	26	
16. คอยเต่า	211	1	-	-	-	4	5	
17. อมก๋อย	640	--	-	-	-	98	98	
18. สารภี	63,235	3	-	1	7	205	216	
19. เวียงแหง	411	-	-	-	-	28	28	
20. ไชยปราการ	290	-	-	-	-	32	32	
21. แม่วาง	153	-	-	-	-	21	21	
22. แม่ฮอน	46	-	-	-	-	4	4	
23. คอยหล่อ	2,278	3	-	1	-	78	82	
24. ฮอด	-	-	-	-	-	-	-	
25. กัลยาณิวัฒนา	-	-	-	-	-	-	-	

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ (2556)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นถึงสภาพการผลิตไข่ไก่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จะพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ได้ประสบปัญหาการขาดทุนและมีรายได้จากการผลิตไข่ไก่ที่ไม่แน่นอนราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้มีความผันผวน จึงทำให้รายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ขาดเสถียรภาพ และเป็นผลทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ได้รับความเดือดร้อนจึงเป็นประเด็นที่สมควรต้องนำมาพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหทั้งระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ และเกษตรกรยังคงสามารถยึดอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อเลี้ยงครอบครัวให้อยู่รอดได้ต่อไปตลอดจน เพื่อให้เกิดความกินดีอยู่ดีของเกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องของการผลิต

สถานการณ์การเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า

ภูวนาถ นนทรี (ม.ป.ป.: 6-7) ได้กล่าวถึงระบบการเลี้ยงไก่ไข่ว่า ระบบการเลี้ยง หมายถึง ลักษณะการเลี้ยงโดยพิจารณาด้านการลงทุน การใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตลอดจนลักษณะการใช้หรือการจำหน่ายผลผลิตที่เกิดขึ้นกับระบบการเลี้ยงนั้นระบบการเลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้าที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 2 ระบบคือ

1. การเลี้ยงแบบขังกรงคับ การเลี้ยงแบบขังกรงคับทำได้โดยการขังไก่ให้อยู่ในกรงที่ทำเป็นช่องๆพร้อมกับอุปกรณ์ให้น้ำและอาหาร ซึ่งมีทั้งกรงคับชั้นเดียวและแบบซ้อนกันหลายชั้น การเลี้ยงแบบขังกรงคับนี้เป็นที่นิยมมากในต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา สมัยก่อนการเลี้ยงแบบขังกรงคับมักจะใส่ไก่ไว้ช่องละ 1 ตัว เพื่อความสะดวกต่อการคัดไก่ที่ให้ผลผลิตต่ำออกได้ง่าย แต่ในปัจจุบันเนื่องจากค่าก่อสร้างกรงคับสูงมาก และประกอบกับไก่พันธุ์ไข่ได้รับการปรับปรุงประสิทธิภาพและสายเลือดให้ดีขึ้นผู้เลี้ยงจึงได้หันมาใช้วิธีบรรจุไก่ในกรงคับตั้งแต่ 2-5 ตัวต่อช่อง โดยใช้ผลเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์การให้ไข่ทั้งฝูงในแต่ละวันมาพิจารณาประสิทธิภาพของไก่ฝูงนั้นๆซึ่งเมื่อกำนวณแล้วจะได้ผลดีด้านเศรษฐกิจของการลดต้นทุนการผลิต

2. การเลี้ยงแบบขังรวม เป็นการเลี้ยงไก่ไข่แบบขังรวมกันเป็นฝูงใหญ่ภายในโรงเรือนเดียวกัน นับว่าเป็นวิธีเลี้ยงอีกแบบหนึ่งที่กำลังได้รับการนิยมเพิ่มมากขึ้นทุกวันนี้ในต่างประเทศและในเมืองไทย นับตั้งแต่มีไก่พันธุ์ไข่ประเภทเลือดผสม หรือที่เรียกกันว่า ไก่ไฮบริด เนื่องจากไก่ไฮบริดที่เลี้ยงดูให้ออกต้องตามหลักวิชาการและคำแนะนำของผู้ผลิตไก่ให้มา จะทำให้ผลผลิตไข่อยู่ในระดับสูงสามารถลดต้นทุนในการจัดสร้างโรงเรือนแบบขังกรงคับซึ่งมีราคาแพงได้

นิต ชากังราว (2543: 102) ได้กล่าวไว้ว่า อาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ขาดต่อการผูกขาด และเลี้ยงต่อการขาดทุน และได้สรุปประเภทของการเลี้ยงไก่ไข่เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

กลุ่มแรก	กลุ่มผู้เลี้ยงรายย่อยที่เลี้ยงขนาด 1,000-10,000 ตัว มีร้อยละ 40
กลุ่มที่สอง	กลุ่มผู้เลี้ยงรายใหญ่ที่เลี้ยงเป็นแสนตัวขึ้นไป มีร้อยละ 40
กลุ่มที่สาม	กลุ่มผู้เลี้ยงที่เป็นบริษัทครบวงจร มีร้อยละ 20

นิต ชากังราว ยังกล่าวไว้อีกว่า ความก้าวหน้าในการเลี้ยงสัตว์ และอิทธิพลจากเจ้าดำรับพันธุ์ไก่และวัคซีน เข้ามาเผยแพร่อย่างกว้างขวางจึงทำให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้นในทุกๆปีแต่ไม่มีใครกล้าผูกขาดการเลี้ยงไก่ไข่ได้ด้วยสาเหตุสามประการคือ

ประการที่หนึ่ง การเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพที่ทำได้เสรี บริษัทที่มีอยู่ 5 รายใหญ่ มีปริมาณการเลี้ยงอยู่ในจำนวน 20% ของจำนวนไก่ไข่ทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งไม่น่าจะควบคุมตลาดได้

ประการที่สอง ต้นทุนจากการผลิตส่วนใหญ่เกิดจากราคาวัตถุดิบด้านอาหารเป็นสำคัญ จะเห็นว่าคนเลี้ยงไก่ไข่ต้องลงทุนไปกับค่าอาหารที่ผสมเองเป็นส่วนใหญ่โดยไม่อาจควบคุมราคาได้

ประการสุดท้าย การเลี้ยงไก่ไข่หากเป็นรายใหญ่ในภาวะราคาไข่ตกต่ำก็ยิ่งพบปัญหาการขาดทุนมาก เนื่องจากภาวะค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

อรุวรรณ ชินราศี (2547: 49-53) ได้กล่าวถึงโรงเรือนสำหรับเลี้ยงไก่แบบ Evap. มีลักษณะดังนี้ โรงเรือนในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เป็นระบบปิด ซึ่งสามารถควบคุมอุณหภูมิได้ ระบบที่นิยมใช้คือ ระบบการทำน้ำเย็นโดยการระเหยของน้ำเป็นระบบที่ทำให้อุณหภูมิของอากาศลดลงได้ โดยอาศัยกฎธรรมชาติในการที่น้ำเปลี่ยนสถานะจากของเหลวเป็นก๊าซ ซึ่งจะดูดความร้อนที่เรียกว่า ความร้อนแฝงเข้าไป ทำให้อากาศบริเวณรอบๆ อุณหภูมิลดลง ก็หมายความว่าทำให้ความร้อนลดลง โรงเรือนแบบนี้มีลักษณะปิดทุกด้านโดยใช้ผ้าใบพลาสติกที่เป็นม้วนเปิดปิดได้ทั้งสองด้านของโรงเรือน และภายในโรงเรือนจะมีฝ้าเพดาน ด้านหัวโรงเรือนติดตั้งระบบความเย็นด้วยน้ำ โดยให้น้ำไหลผ่านแผ่นเหยื่อกระดาษทำให้เกิดความเย็น ซึ่งเป็นเหยื่อกระดาษที่ขุดไปมาและมีความหนาหลายชั้น ส่วนด้านท้ายโรงเรือนจะติดตั้งพัดลมขนาดใหญ่เพื่อดูดอากาศจากภายในออกไปข้างนอกและให้อากาศข้างนอกเข้ามาทางด้านส่วนหัวของโรงเรือนโดยผ่านระบบความเย็นด้วยน้ำ ทำให้เกิดความเย็นภายในโรงเรือน

ปฐม เลาหะเกษตร (2545: 27-70) ได้สรุปไว้ว่า พันธุ์ไก่ไข่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทยขณะนี้ มีอยู่ 3 ประเภทคือ

1. ไก่พันธุ์แท้ ไก่พันธุ์แท้ที่ยังมีเลี้ยงกันอยู่ในประเทศไทยคือ ไก่พันธุ์โร้ค ไอสแลนด์แดง ไก่บาร์พลิมัธร็อก และไก่เล็กฮอร์นขาวหงอนจ๊ก โดยเฉพาะไก่พันธุ์โร้ค ไอสแลนด์แดง ยังเป็นที่นิยมเลี้ยงพอสมควรตามฟาร์มไก่ไข่ขนาดเล็กเพราะสามารถนำไปใช้ผสมขยายพันธุ์เองได้และยังให้ไข่ดกพอสมควรแม้จะให้ไข่ฟองค่อนข้างเล็กในระยะแรกก็ตาม

2. ไก่ลูกผสม ได้แก่ไก่ลูกผสมระหว่างพ่อไก่พันธุ์โร้ค ไอสแลนด์แดงกับแม่ไก่บาร์พลิมัธร็อก, พ่อไก่บาร์พลิมัธร็อกกับแม่ไก่พันธุ์โร้ค ไอสแลนด์แดง ลูกผสมโร้ค-ไฮบริด และลูกผสมสามสายเลือด คือ ลูกตัวเมียที่ได้จากการผสมระหว่างพ่อไก่พันธุ์โร้ค ไอสแลนด์แดงกับแม่ไก่บาร์พลิมัธร็อก นำไปผสมกับพ่อไก่ ลูกผสมที่ได้จะมีเนื้อดี โตเร็วและไข่ดีพอสมควร เหมาะสำหรับนำไปเลี้ยงเป็นรายได้เสริมในชนบท

3. ไก่ไฮบริด ในบรรดาไก่ไฮบริดด้วยกัน ไก่ไฮ-ไลน์ ที่ให้ไข่ฟองสีขาวเป็นไก่ไฮบริด ที่มีผู้นำเข้ามาในประเทศไทยเป็นพันธุ์แรกในปี 2508 ได้รับความนิยแพร่หลายอยู่ระยะหนึ่ง แต่เนื่องจากให้ไข่เปลือกสีขาวจึงเสื่อมความนิยมและไม่มีใครสั่งเข้ามาอีก ไก่ไฮบริด ชนิดคัดเพศโดยฮัตโนมัตติเช่น ไก่ซูเปอร์ฮาโก้ ซึ่งเป็นไก่ที่ให้ไข่เปลือกสีน้ำตาลเข้มจึงได้ถูกนำเข้ามาแทนที่เมื่อประมาณ 20 กว่าปีมานี้ ไก่ไฮบริดที่น่าสนใจได้แก่ ไก่ไฮบริดชนิดมีขนสีจางกว่าไก่ซูเปอร์ฮาโก้ เป็นไก่ที่มีขนาดตัวเล็กกว่า ให้ไข่สีน้ำตาล ไข่ฟองโต และให้ไข่ดกพอๆกันหรือดีกว่าทั้งสามารถคัดเพศได้โดยฮัตโนมัตติ

พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์ (2549: 15-21) ได้รายงานไว้ว่า โปรตีนเป็นสารอาหารที่จำเป็นสำหรับการสร้างเนื้อเยื่อต่างๆ เพื่อการเจริญเติบโตหรือชดเชยส่วนที่สูญเสียไป เป็นส่วนประกอบของเอ็นไซม์และฮอร์โมนทุกชนิด เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นเป็นวัยที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจึงต้องการ โปรตีนที่มีคุณภาพดี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบคุณค่าโปรตีน โดยวัดเป็นประสิทธิภาพในการนำไปใช้สำหรับการเจริญของเซลล์ จะพบว่าไข่มีคุณค่าสูงสุด คือ ร้อยละ 93.7 เทียบกับ นมแคร์ร้อยละ 84.5 ปลาร้อยละ 76 และเนื้อร้อยละ 74.3 นับว่าไข่เป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพดีที่สุดและราคาถูก

สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2555: 117) รายงานไว้ว่าไข่เป็นอาหาร โปรตีนราคาถูก เป็นอาหารของคนทุกวัย และทุกระดับทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนในเมืองมีเวลาทำอาหารน้อยเพราะต้องทำงานในหน้าที่ของตนเองจนรัดตัวเลยไม่มีเวลาทำอาหารรับประทาน ไข่ไก่จึงเป็นอาหารที่สะดวกรวดเร็วและประหยัด ทำให้อัตราการบริโภคไข่ไก่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันประสิทธิภาพและคุณภาพของผลผลิตจากฟาร์มก็ได้รับการพัฒนาจนอยู่ในแนวหน้าเช่นกัน จึงทำให้ประเทศไทยสามารถผลิตไข่ไก่ได้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศและเหลือส่งออก จากศักยภาพดังกล่าว

ทำให้มีแนวโน้มการขยายตัวของฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ และการผลิตไข่ไก่ออกไปทั่วทุกภาคของประเทศไทยมากขึ้น

ขนาดของฟาร์มไก่ไข่เชิงการค้า

ในการเลี้ยงไก่ไข่แต่ละท้องถิ่นจะมีขนาดของฟาร์มที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่นเงินทุนของผู้ดำเนินการ การบริหารจัดการด้านต่างๆ และตลาดไข่ไก่ เป็นต้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2519: 19) อ้างใน ทิพวรรณ ม่วงอำ (2546) ได้กล่าวไว้ว่าขนาดฟาร์มไก่ไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดแบ่งขนาดฟาร์มออกเป็นขนาดต่างๆ ตามจำนวนไก่ที่เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาดคือ

1. ฟาร์มขนาดเล็กมีจำนวนไก่ไข่ตั้งแต่ 500-2,999 ตัว
2. ฟาร์มขนาดกลางมีจำนวนไก่ไข่ตั้งแต่ 3,000-5,999 ตัว
3. ฟาร์มขนาดใหญ่มีจำนวนไก่ไข่ตั้งแต่ 6,000 ตัวขึ้นไป

ประเภทของการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า

สุวิทย์ รัตนชัย (2539: 9 อ้างใน ทิพวรรณ ม่วงอำ, 2546) ได้รายงานถึง การเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบเป็นการค้า เช่นเดียวกับการเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย การเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทตามลักษณะการลงทุนของผู้เลี้ยง คือ

1. ประเภทเลี้ยงอิสระ ผู้เลี้ยงแบบนี้จะใช้เงินลงทุนของตัวเอง หรืออาจกู้เงินมาลงทุนในการสร้างโรงเรือน อุปกรณ์ ค่าจ้างแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตลอดจนซื้อลูกไก่ อาหาร และยาจากบริษัทใดก็ได้ โดยไม่มีข้อผูกพันกับบริษัทหรือตัวแทนของบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายลูกไก่ อาหารสัตว์และยา ผู้เลี้ยงอิสระสามารถเลือกซื้อที่ใดก็ได้ตามใจชอบ และมีอิสระในการเลือกขายผลผลิตให้กับผู้ค้ารายใดก็ได้ แต่อาจเสี่ยงต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของราคาไก่ในท้องตลาดมาก ผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้จะมีกำไรมากในช่วงที่ไก่มีราคาสูง แต่จะได้รับผลกระทบมากเมื่อไก่มีราคาตกต่ำดังนั้นผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงมากและมีตลาดรองรับที่แน่นอน

2. ประเภทรับจ้างเลี้ยง การเลี้ยงไก่เนื้อประเภทนี้ ผู้เลี้ยงจะต้องลงทุนด้านถาวรวัตถุ เช่น ที่ดิน โรงเรือน อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าดอกเบี้ยและค่าแรงงาน

ส่วนค่าใช้จ่ายในด้านอาหาร ลูกไก่ และยาสัตว์ ผู้ว่าจ้างหรือบริษัทจะลงทุนเองทั้งหมด ตลอดจนได้เข้ามาช่วยเหลือด้านการเงิน การจัดการและวิธีการเลี้ยงให้อีกด้วย เมื่อไก่ได้ขนาดทางผู้ว่าจ้างหรือบริษัทจะเป็นผู้จับขายหรือส่งโรงฆ่า สำหรับผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทนี้จะได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนไก่ที่รอดตายและได้ขนาดน้ำหนักที่ต้องการ โดยจะได้รับค่าจ้างเลี้ยงประมาณตัวละ 1.00-1.50 บาท หรือการรับจ้างเลี้ยงคิดตามน้ำหนักตัวของไก่ โดยจะได้ค่าเลี้ยงกิโลกรัมละ 1.00 บาท การเลี้ยงไก่ประเภทนี้ผู้รับจ้างเลี้ยงไม่ต้องรับภาระความเสี่ยง ในด้านต้นทุนและราคาจำหน่ายเลย โดยทั่วไปแล้วผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้มักจะเป็นผู้ที่เคยเลี้ยงไก่มาก่อน และต้องเลิกเลี้ยงเพราะประสบกับการขาดทุน แต่มีโรงเรือนและอุปกรณ์อยู่แล้ว จึงหันมารับจ้างเลี้ยงไก่ให้กับบริษัทหรือตัวแทนเพื่อหารายได้

3. ประเภทประกันราคา ผู้เลี้ยงประเภทนี้จะใช้เงินทุนของตนเองหรือกู้มาลงทุนในการก่อสร้างโรงเรือนอุปกรณ์ ค่าจ้างแรงงาน และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น ๆ โดยผู้เลี้ยงจะทำสัญญาล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรกับทางบริษัทหรือตัวแทนในการซื้อลูกไก่ อาหารและยา ตลอดจนการตกลงราคาซื้อขายไว้ล่วงหน้า สำหรับปริมาณการเลี้ยงในแต่ละรุ่นนั้นบริษัทหรือตัวแทนจะเป็นผู้กำหนด ซึ่งทำให้ขาดอิสระในการขยายการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ แต่ผู้เลี้ยงประเภทนี้ไม่ต้องรับภาระความเสี่ยงเมื่อราคาลูกไก่หรืออาหารสูงขึ้น รวมทั้งลดความเสี่ยงทางด้านการตลาดตกต่ำอย่างไรก็ตามผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้จะมีกำไรไม่มากนัก เพราะมีการตกลงในเรื่องปริมาณที่เลี้ยง ราคาซื้อขายกันไว้ล่วงหน้า และจะเป็นราคาในระดับที่ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

4. การเลี้ยงแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อ การเลี้ยงไก่ประเภทนี้ผู้เลี้ยงมีภาระผูกพันกับพ่อค้าหรือตัวแทนบริษัท กล่าวคือ ผู้เลี้ยงจะเปิดบัญชีเงินเชื่อเกี่ยวกับลูกไก่ อาหาร และยาไก่ไว้กับพ่อค้าหรือตัวแทนในการลงทุน และต้องมีที่ดินสร้างโรงเรือน อุปกรณ์ แรงงานและอื่น ๆ ของตนเองทั้งหมด เมื่อเลี้ยงไก่ได้ขนาดส่งตลาด การขายไก่จะต้องขายผ่านพ่อค้าหรือตัวแทนดังกล่าว โดยพ่อค้าหรือตัวแทนเป็นผู้หาตลาดให้ และให้ผู้เลี้ยงเลือกขายในราคาตลาดในแต่ละวัน ในการจ่ายเงินของผู้ซื้อไก่ เมื่อตกลงซื้อขายกันเรียบร้อยแล้วจะต้องจ่ายผ่านพ่อค้าหรือตัวแทน ทั้งนี้เพื่อจะได้หักหนี้ค่าลูกไก่ อาหาร ยาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ส่วนที่เหลือจึงจะเป็นรายได้ของผู้เลี้ยงทั้งหมด

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันเนื่องจากราคาไก่เนื้อมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การเลี้ยงไก่เนื้อเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง ผู้เลี้ยงที่มีเงินทุนน้อยจึงหันไปเลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคาและ รับจ้างเลี้ยงกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงดังนั้นแนวโน้มในอนาคตการเลี้ยงไก่เนื้อของไทยจะมีแต่บริษัทผู้ทำธุรกิจครบวงจร โดยมีฟาร์มของตนเองและมีลูกเล้าที่เลี้ยงแบบประกันราคาหรือรับจ้างเลี้ยง มาช่วยในการเลี้ยงไก่ให้มีปริมาณมากขึ้นอีกด้วย

หลักการจัดการที่จะช่วยให้การเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าประสบความสำเร็จ

การเลี้ยงไก่ไข่เป็นการค้าจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการต่างๆดังต่อไปนี้ (สุกิจ ชันชรปราบ, 2546: 235)

1. การศึกษาตลาดจำหน่ายที่แน่นอนก่อนที่จะดำเนินธุรกิจทางด้านนี้ เกษตรกรต้องศึกษาขีดความสามารถของตลาดเสียก่อน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำคัญในการเริ่มต้นว่าจะเลี้ยงจำนวนเท่าใดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด การศึกษาถึงภาวะทางด้านการผลิตและการตลาดในอดีตย้อนหลังก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลในการขยายการผลิตในอนาคตด้วย

2. ทุนดำเนินกิจการ เกษตรกรจะต้องมีทุนมากพออาจจะเป็นทุนของตนเองหรือมีแหล่งที่จะกู้ยืมได้เช่นธนาคารเป็นต้น การมีทุนไม่มากพออาจจะทำให้การทำฟาร์มต้องประสบความล้มเหลวกลางคันหรือจำเป็นต้องโอนกิจการไปให้คนอื่นเพราะทุนหมดเสียก่อน เงินทุนจะต้องเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนที่จะเริ่มต้นเลี้ยงไก่ไข่ ทุนที่ใช้อาจจะจำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.1 ทุนสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ ปัจจุบันอุปกรณ์ต่างๆในการเลี้ยงไก่ไข่ได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นรางน้ำอัตโนมัติ รางอาหารอัตโนมัติ เครื่องกกลูกไก่ และเครื่องผสมอาหาร เป็นต้น อุปกรณ์ต่างๆเหล่านี้มีราคาแพง ซึ่งก็เป็นข้อคิดอันหนึ่งของเกษตรกรที่ต้องคำนึงถึงว่าเมื่อจัดซื้อมาแล้วจะคุ้มค่ากับการลงทุนและผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่

2.2 ทุนสำหรับโรงเรือนและบริเวณโรงเรือน การลงทุนก้อนนี้มีความสำคัญและเป็นเงินทุนก้อนใหญ่ที่เกษตรกรจะต้องเตรียมไว้ ยิ่งในปัจจุบันราคาที่ดินได้ปรับราคาสูงขึ้นมากแต่ราคาไข่ไก่ไม่ได้ปรับราคาขึ้นสูงตามราคาของที่ดิน การจัดการดัดแปลงที่ดินบริเวณฟาร์มและโรงเรือนเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังควรศึกษาอย่างรอบคอบ เพราะในอนาคตอาจจะพบเข้ากับคำพังเพยที่ว่า “สร้างบ้านผิวดินจนบ้านพัง”

2.3 ทุนค่าอาหารและยา อาหารเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่ไก่ไข่จะต้องกินทุกวันเพื่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตไข่ ส่วนยาจำพวกปฏิชีวนะ (antibiotic) ที่ช่วยเสริมสร้างการเจริญเติบโต ยาที่ใช้ป้องกันโรคและรักษาโรค เกษตรกรควรมีทุนให้พร้อมสำหรับสิ่งเหล่านี้ด้วย เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีไว้ประจำฟาร์ม

2.4 ทุนค่าพ่อแม่พันธุ์ ถ้าเป็นฟาร์มที่มีการผลิตพ่อแม่พันธุ์เองต้นทุนการผลิตก็จะสูงมากแต่ก็คุ้มค่าต่อการลงทุน แต่ถ้าไม่สามารถผลิตพ่อแม่พันธุ์เองได้ก็ต้องสั่งซื้อจาก

บริษัทผู้ผลิต ซึ่งราคาถูกไก่และไก่สาวมีราคาสูงมากโดยถูกไก่อายุ 1 วันราคาตัวละ 27 บาทและไก่สาวราคาตัวละ 135 บาท

2.5 ทุนค่าแรงงาน ฟาร์มที่มีขนาดเล็กอาจจะใช้แรงงานภายในครอบครัวไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงาน แต่สำหรับฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่จะต้องจ้างแรงงานช่วยในการเลี้ยงคังนั้นจึงต้องเตรียมเงินไว้สำหรับค่าแรงงานด้วย

3. มีผังฟาร์มที่ดีและถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดวางผังฟาร์มที่ดีให้ถูกต้องตามหลักวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการทำฟาร์มไก่ไข่ หากวางผังฟาร์มไม่ดีขาดหลักวิชาการที่ถูกต้องเสียแต่แรกแล้ว ก็จะส่งผลให้การขยายฟาร์มต่อไปในอนาคตเป็นไปได้ลำบาก ยากต่อการจัดการและการป้องกันโรค นอกจากนี้การวางผังฟาร์มเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก เช่นเดียวกับการเลือกทำเลในการเลี้ยง หากวางผังฟาร์มดีแล้วจะทำให้ระบบการจัดการและเลี้ยงดูไก่ไข่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือจะต้องวางผังฟาร์มให้มีความสะดวกมากที่สุดในการจัดการด้านต่างๆ โรงเรือนควรจัดให้เป็นแถวเป็นแนว บริเวณบ้านพักและบริเวณพักผ่อนควรแยกออกจากเขตเลี้ยงไก่โดยเด็ดขาด

4. มีแบบของโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ดีและมีการจัดการภายในโรงเรือน โดยทั่วไปลักษณะของโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่นั้นควรมีการจัดวางรูปแบบให้สะดวกต่อการเข้าไปปฏิบัติการเลี้ยงและการรักษาความสะอาด มีอากาศเย็นสบายไก่อยู่ได้ปรกติสุข ปลอดภัยจากอันตรายและศัตรูแมื่กระทั่งแสงหรือเสียงที่รบกวน โรงเรือนจะต้องมีการระบายอากาศได้ สามารถป้องกันการติดต่อแพร่ระบาดของโรคและพยาธิต่างๆได้ ไชยา อู๋สูงเนิน (2543: 13-14) ได้สรุปคุณลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรือนไก่ไข่ว่าควรมีลักษณะหรือคุณสมบัติดังนี้

4.1 สามารถป้องกันแดดลม และฝน ได้โดยตั้งโรงเรือนตามแนวทิศตะวันตก

4.2 ภายในโรงเรือนมีการระบายอากาศที่ดีเย็นสบาย

4.3 สามารถป้องกันศัตรูที่จะมารบกวนได้เช่นนกหนู และแมว

4.4 ห่างจากที่ชุมชนพอสมควรและฟาร์มไม่ควรอยู่ต้นลมเพราะกลิ่นจากมูลไก่อาจรบกวนสุขภาพและอนามัยของคนอื่นได้

4.5 รักษาความสะอาดได้ง่ายเป็นที่เนินลาด น้ำไม่ท่วม ขังและและไม่รกรุงรัง

4.6 เป็นแบบที่สร้างง่ายราคาถูกและสามารถใช้สิ่งก่อสร้างส่วนใหญ่ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

4.7 ถ้าหากสร้างโรงเรือนหลายๆหลังไม่ควรเป็นเรือนแฝด โรงเรือนแต่ละหลังควรอยู่ห่างกันไม่น้อยกว่า 10 เมตรเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกและลดความชื้น

4.8 ควรมีอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นสำหรับไก่ไข่แต่ละประเภทประจำโรงเรือนไม่ปะปนกัน

4.9 โรงเรือนควรสะดวกต่อการเข้าไปปฏิบัติงานและดูแลไก่

5. จัดหาพันธุ์ไก่ไข่ที่ดีมาเลี้ยง โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมตามเกณฑ์ดังนี้

5.1 มีคุณสมบัติเด่นในเรื่องให้ไข่ฟองโต ไข่ดก เปลือกไข่แข็ง สีเปลือกไข่สวย ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ

5.2 ให้ไข่ทนและนาน มีอัตราไข่เฉลี่ยต่อฝูงสูง เป็นไก่ที่สุขภาพแข็งแรง เลี้ยงง่าย ปลอดภัยจากโรคต่างๆ

5.3 ใช้ปริมาณอาหารในการผลิตไข่ต่อฟองน้อย มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารให้เป็นไข่ได้สูง

5.4 มีประวัติชื่อเสียงดีในเรื่องของการเลี้ยงง่าย กินอาหารน้อย ให้ไข่ดก ไข่ฟองโต ไข่ทนและนาน

5.5 เป็นพันธุ์ไก่ที่มาจากแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้เป็นที่รู้จักกว้างขวางในวงการของผู้เลี้ยงไก่ไข่โดยทั่วไป

5.6 เลี้ยงด้วยอาหารที่ดีและมีคุณภาพสูง อาหารที่ดีและมีคุณภาพมาตรฐานนั้นถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการเลี้ยงไก่ไข่ เพราะร้อยละ 65 ของต้นทุนการผลิตไก่ไข่คือค่าอาหาร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553: 19) การจัดการอาหารที่ดีมาเลี้ยงจึงสำคัญมาก โดยพิจารณาถึงอัตราส่วนของโปรตีน ไขมันเกลือแร่และกาก

5.7 การจัดการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคที่ถูกต้อง ในการจัดการสุขาภิบาลและป้องกันโรคที่ถูกต้องนั้นมีข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

5.7.1 ป้องกันไม่ให้แสงแดดส่องและฝนสาดเข้าไปในโรงเรือนได้

5.7.2 จัดระบบการระบายอากาศภายในโรงเรือนให้ดีที่สุด

5.7.3 ป้องกันสัตว์อื่นที่เป็นพาหะนำโรคเข้ามาในฟาร์ม

5.7.4 เลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรือนเดียวกันและมีอายุเท่ากัน

5.7.5 จัดให้มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับล้างเท้าก่อนเข้าฟาร์มในโรงเรือน

แต่ละหลัง

5.7.6 บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องภายในฟาร์มไม่ควรให้เข้าไปใกล้โรงเรือน

5.7.7 ควรออกกฎบังคับไม่ให้พนักงานที่เลี้ยงไก่ไข่เดินไปมาหาสู่กันในโรงเรือนแต่ละหลัง

5.7.8 ทำวัคซีนป้องกันโรคตามโปรแกรมที่กำหนด

5.8 ศึกษาหาความรู้ทางด้านวิชาการและประสบการณ์ในการเลี้ยงอยู่อย่างสม่ำเสมอการจัดการด้านการเลี้ยงควรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ถ้าเกษตรกรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยตรงแล้วก็จะเป็นการดี ในขณะที่เดียวกันการไปปรึกษาผู้ที่เคยทำฟาร์มมาก่อนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญก็จะช่วยให้การทำฟาร์มไก่ไข่ประสบผลสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น ฉะนั้นอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เกษตรกรจะมีรายได้ที่แน่นอนมั่นคงและต่อเนื่องกันทุกวันจนกระทั่งปลดไก่แก่ขายออกไป การประกอบอาชีพนี้ สุกิจ ชันชรปราบ (2546: 272) ได้เปรียบเทียบว่าเหมือนกับ “น้ำซึมบ่อทราย” คือมีรายได้ต่อเนื่องทุกวันสามารถนำเงินรายได้เข้ามาหมุนเวียนเป็นค่าอาหาร ค่าพันธุ์ไก่สำหรับรุ่นต่อไปได้อีก แต่อย่างไรก็ตามการประกอบอาชีพนี้เกษตรกรจะต้องมีการศึกษาหาความรู้ฝึกฝนความชำนาญทั้งในด้านการเลี้ยงและการดูแลเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ได้ผลผลิตสูงไข่ฟองโตมีราคาดีเป็นที่ต้องการของตลาด

มานิตย์ เทวรักษ์พิทักษ์ (ม.ป.ป.: 180) กล่าวว่า การเลี้ยงไก่ไข่ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยการจัดการบางประการดังต่อไปนี้

1. ใช้อาหารที่มีคุณภาพดีและมีสูตรอาหารถูกต้องตามระยะอายุของไก่
2. ควบคุมน้ำหนักไก่อย่างถูกต้องตามระยะของการเจริญเติบโต
3. ควบคุมการกินอาหารของไก่อย่างถูกต้อง
4. ควบคุมให้แสงสว่างอย่างถูกต้อง
5. ดูแลเอาใจใส่อย่างดี
6. ตัดปากอย่างถูกต้อง
7. มีการสุขาภิบาลที่ดีและมีการทำวัคซีนป้องกันโรคอย่างถูกต้อง

ปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า

ปัญหาและอุปสรรคของการเลี้ยงไก่ไข่พอจะแยกสภาพของปัญหาได้ 2 ประเด็นใหญ่ๆคือ 1) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในระหว่างเลี้ยงไก่ไข่ และ 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและการตลาดไก่ไข่

1. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในระหว่างเลี้ยงไก่ไข่

ในการเลี้ยงไก่ไข่แม้ว่าเกษตรกรได้ดูแลเอาใจใส่ในการเลี้ยงดูเป็นอย่างดีแล้วแต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่คิดไม่ถึงเกิดขึ้นอยู่เสมอในระหว่างเลี้ยงไก่ไข่ดังนี้ (ปฐม เกษะเกษตร, ม.ป.ป.: 197)

1.1 ปัญหาเรื่องไก่สาวไม่ยอมไข่ในรัง ปัญหานี้จะเกิดในกรณีเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยรวมฝูง ซึ่งไก่จะไข่เรียงลาดตามที่ต่างๆ เสมอ สาเหตุสำคัญเกิดจากในเล้ามีรังไข่อยู่น้อย มีแสงสว่างมากเกินไป และการย้ายไก่สาวเข้าคอกไข่ช้าเกินไป

1.2 ปัญหาเรื่องไก่จิกชนกัน ปัญหานี้จะมีมากในกรณีที่เลี้ยงไก่รวมกันมากๆ โดยเฉพาะในระยะไก่สาวที่กำลังถูกจำกัดอาหาร สาเหตุที่ไก่จิกชนกันนั้นมาจากไก่ขาดธาตุอาหาร มีอาหารกินไม่พอ อากาศในคอกระบายไม่ดี และตัวไก่อาจมีเหาไรเกาะอยู่

1.3 ปัญหาไก่หมดลูกทะเล็ก การทะเล็กของมดลูกเกิดจากเชื้อรอบทวารหนักขาดมักเกิดในไก่สาวเริ่มไข่ ซึ่งอาจเกิดจากการฉีกขาดของเชื้อรอบทวารในขณะที่ไก่สาวเบ่งไข่ อวัยวะส่วนนี้ไปกระทบกับพื้นกรงคอกหรือวัตถุรองพื้นรังไข่จนทำให้ฉีกขาด หรือโดนไก่ตัวอื่นจิกบริเวณปากมดลูกในขณะที่เบ่งไข่ทำให้มดลูกทะลักออกมา ถ้าแก้ไขไม่ทันไก่อาจตายได้

1.4 ปัญหาเรื่องไก่จิกไข่กินตามปกติแม่ไก่จะไม่จิกไข่ของมันกินแต่ถ้าเมื่อใดที่มันได้ลิ้มรสไข่แล้วรู้ว่าอร่อยมันจะเริ่มมีนิสัยจิกไข่กินสาเหตุสำคัญมาจากไข่แตกหรือบุบร้าวจนไข่ขาวไหลออกมาดังนั้นเกษตรกรต้องสนใจหมั่นตรวจตราดูว่าไข่บุบแตกร้าวบ้างหรือไม่

1.5 ปัญหาเรื่องไข่มีจุดเลือดจุดเนื้อในไข่ จุดเลือดหรือจุดเนื้อคือก้อนเลือดที่อยู่บนไข่แดงอาจเป็นสีแดงสดหรือสีดำเกิดจากการแตกของเส้นเลือดที่อยู่รอบเยื่อหุ้มไข่แดงบนรังไข่ จึงทำให้มีเลือดติดไข่แดงมาด้วย มีสาเหตุมาจากในอาหารไก่อาจมียาเสริมพวกลูกสารหนูผสมอยู่และน้ำที่ไก่กินสกปรกมาก

1.6 ปัญหาไข่แดงมีจุดกระ อาจเป็นจุดกระเล็กน้อยหรืออาจเป็นจุดกระบนไข่แดงทั้งใบก็ได้มีสาเหตุจากสารพิษตกค้างอยู่ในเมล็ดฝ้ายที่ใช้ผสมอาหาร และวัสดุรองพื้นคอกมียางไม้ติดอยู่

1.7 ปัญหาไข่ขาวเหลวเป็นน้ำ โดยปกติไข่สดเมื่อต้อยออกดูไข่ขาวจะข้นและไม่ขยายวงกว้างออกจากไข่แดงมากนัก ปัญหาไข่ขาวเหลวเป็นน้ำมีสาเหตุมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมในการเลี้ยงดู เช่นอากาศไม่ดี อากาศร้อน ไก่เป็นโรค ในคอกมีแก๊สแอมโมเนียมาก เก็บไข่ไว้นานเกินไปทำให้มีไข่เหลือค้างเป็นต้น

1.8 ปัญหาเรื่องไก่ชอบฟักไข่ ทำให้มีผลเสียคือมันจะหยุดให้ไข่และจะผสมลงจนอาจถึงตายได้สาเหตุเกิดจากมีรังไข่ไม่พอสำหรับไข่ อากาศร้อนอบอ้าว ให้น้ำและอาหารไม่พอกิน หรือเก็บไข่น้อยครั้งเกินไปทำให้มีไข่เหลือค้าง

1.9 ปัญหาเปลือกบาง ไข่เปลือกบางเกิดจากปัจจัยหลายอย่างซึ่งนักวิจัยเองก็ไม่สามารถแก้ไขได้จากการคัดพันธุ์ วิธีแก้ไขไม่ให้ไข่เปลือกบางคือจะต้องเสริมแคลเซียมและวิตามินดีลงในอาหารให้มาก โดยการเพิ่มเปลือกหอยลงในอาหารไก่ให้เพียงพอต่อปริมาณความต้องการ

1.10 ปัญหาไก่ให้ไข่ต่ำกว่ามาตรฐาน อัตราการไข่ของไก่จะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับพันธุ์ไก่ การเลี้ยงดูอาหาร และสุขภาพของไก่ โดยปกติแล้วถ้าไม่มีปัญหาเหล่านี้ไก่ควรจะไข่ได้สูงสุดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนั้นจะค่อยๆลดลงร้อยละ 2-4 ต่อเดือน ดังนั้นเกษตรกรควรระวังตระหนักถึงปัญหาทั้ง 4 ประการนี้และหมั่นดูแลเอาใจใส่จัดการสุขภาพ ভালอย่างดีแล้วปัญหานี้จะหมดไป

1.11 ปัญหาไก่ไข่ลดลงอย่างกะทันหัน มีสาเหตุมาจากไก่เป็นโรคและเกิดความบกพร่องในการเลี้ยงดู เช่นอาหารและน้ำไม่เพียงพอ อากาศเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน เป็นต้น

1.12 ปัญหาไก่ไข่ลดเมื่ออากาศร้อน ในเดือนเมษายน-พฤษภาคมของทุกปีจะมีอากาศร้อนทำให้ไก่ไข่กระทบกระเทือนมาก ไก่ไข่ลดลงและไข่ฟองเล็กด้วย วิธีแก้ไขคือให้ไก่กินอาหารมากขึ้น โดยเปิดไฟให้กินอาหารตอนกลางคืนและเช้ามืด เสริมวิตามินแร่ธาตุในอาหารและจัดน้ำเย็นใหม่สะอาดให้ไก่ตลอดเวลา

1.13 ปัญหาเรื่องแมลงวัน แมลงวันนอกจากเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคและพยาธิแล้วยังก่อความรำคาญให้แก่คนและไก่อีกด้วย เกษตรกรต้องหาทางกำจัดแมลงวันให้หมดไป

1.14 ปัญหาไก่มูลเหลวเป็นน้ำ ปัญหานี้มักเกิดในกรณีเลี้ยงไก่ในกรงตับ ไก่ถ่ายมูลเหลวก่อปัญหาเรื่องแมลงวันรบกวนและไม่สะดวกในการเก็บกวาดมูลไก่ ทำให้คอกชื้นก่อให้เกิดเชื้อโรคและพยาธิได้ง่าย

1.15 ปัญหาไก่ขาอ่อนเมื่อเริ่มไข่ใหม่ๆ ปัญหานี้มักเกิดกับไก่ที่เลี้ยงในกรงตับ ซึ่งจะพบอยู่บ่อยๆว่าไก่สาวบางตัวมีอาการขาอ่อนหมอบอยู่กับพื้น กินน้ำอาหารไม่ได้และจะผอมตายในที่สุดมีสาเหตุจากไก่สาวให้ไข่มากเกินไปและในอาหารมีปริมาณแคลเซียมน้อยเกินไป แก้ไขได้โดยบังคับให้ไก่สาวหยุดไข่ชั่วคราว โดยให้ข้าวโพดผสมเปลือกหอยกินแทนอาหาร 4-5 วัน อาการก็จะหายไป

1.16 ปัญหาไข่ฟองเล็กเกินไป มีสาเหตุมาจากไก่กินอาหารและน้ำไม่พอ อากาศร้อนเกินไปไก่ไข่ตกเกินไปและไก่อาจจะเป็นโรค

1.17 ปัญหาไข่ฟองโตเกินไป เกษตรกรโดยทั่วไปมักต้องการให้ไข่ฟองโตยิ่งโตมากยิ่งดี แต่ถ้าเลี้ยงไก่จำนวนมากแบบการค้ำถ้าไข่ฟองโตมากเกินไป ก็มีปัญหาเรื่องตลาดและไข่ใส่ถาดไม่ได้หรือใส่ได้แต่ก็ซ้อนกันไม่ได้ทำให้ไข่แตกเสียหายได้

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและการตลาดไข่ไก่

สภาพปัญหาและอุปสรรค โดยทั่วไปที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ที่กำลังประสบอยู่พอจะแยกสภาพปัญหาได้ 2 ประการคือ ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและด้านการตลาด

2.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต

2.1.1 ขาดการวิจัยพันธุ์และการรับรองพันธุ์ ปัจจุบันไก่ไข่ที่เลี้ยงในเชิงการค้าภายในประเทศจะต้องนำพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาขยายพันธุ์ทั้งสิ้น และการนำเข้ามาส่วนใหญ่เป็นบริษัทเอกชนผู้เกี่ยวข้องภายในประเทศ โดยไม่ได้มีการวิจัยเพื่อสร้างสายพันธุ์ไก่ไข่ขึ้นเองอีกทั้งภาครัฐบาลก็ไม่ได้เข้าร่วมทดสอบ เพื่อรับรองว่าสายพันธุ์ใดดีและเหมาะสมควรที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยง

2.1.2 ต้นทุนการผลิตสูง ต้นทุนในการเลี้ยงไก่ไข่ร้อยละ 65 ของต้นทุนทั้งหมดเป็นค่าอาหาร ดังนั้นอาหารไก่ไข่จึงเป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญในการผลิตไก่ไข่และมีผลต่อเกษตรกรที่จะมีกำไรหรือขาดทุน และตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530-2542 ราคาอาหารผสมสำเร็จไก่ไข่มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยตลอดมาในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.29 ต่อปี (กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, 2543: ระบบออนไลน์) ทั้งๆที่วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนประกอบอาหารสัตว์เกือบทั้งหมดสามารถผลิตได้เองภายในประเทศ เช่นรำข้าวโพด ถั่วเหลือง และปลาป่น เป็นต้น แต่ราคาก็ไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่เสมอและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันซึ่งมีการตื่นตัวในการเลี้ยงสัตว์กันมากขึ้นทั้ง ไก่เนื้อ ไก่เนื้อและสัตว์น้ำทำให้วัตถุดิบอาหารสัตว์บางชนิดขาดแคลนและมีราคาแพงขึ้น จากการใช้เกษตรกรมักนิยมใช้อาหารผสมสำเร็จจากบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งราคาอาหารมีราคาสูงและการขึ้นลงของราคาก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาของวัตถุดิบที่เป็นต้นทุนการผลิตที่แท้จริง นอกจากนี้ในกรณีที่วัตถุดิบหลักบางชนิดมีราคาสูงบริษัทผู้ผลิตอาหารก็จะปรับเปลี่ยนสูตรอาหารอย่างกระชั้นชิด ทำให้มีผลต่อเนื่องถึงผลผลิตไข่ตลอดจนรายได้ของเกษตรกรด้วย

2.1.3 การลงทุนสูง ปัจจุบันราคาที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงเรือนและอุปกรณ์มีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้เกษตรกรที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินที่ได้รับการพัฒนาจะพากันเลิกกิจการและขายที่ดินที่เป็นฟาร์มไก่ไข่ไป และเกษตรกรรายใหม่ที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจไก่ไข่ต้องประสบปัญหาในด้านเงินลงทุน ซึ่งต้องใช้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ทำให้ต้องไปหาแหล่งเลี้ยงซึ่งอยู่ห่างไกลชุมชนและตัวเมือง ซึ่งก็จะประสบปัญหาด้านการคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคด้วย

2.1.4 ขาดแคลนแรงงาน การเลี้ยงไก่ไข่แรงงานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมาก แต่ในปัจจุบันได้มีโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆเกิดขึ้นมากมาย แรงงานในชนบทหันไป

ทำงานโรงงานในเมืองจึงทำให้แรงงานในภาคเกษตรกรรมขาดแคลน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในขณะนี้มาก (สมาคมธุรกิจเวชภัณฑ์สัตว์, 2556: 1)

2.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด

2.2.1 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายไม่มีเสถียรภาพปรับตัวสูงขึ้นและลดลงอย่างรวดเร็วเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนด้านการผลิตและการหาตลาดรองรับโดยมีสาเหตุมาจาก

- ปริมาณไข่ไก่ที่ออกสู่ตลาดขาดความสม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและการเกิดขึ้นของฟาร์มขนาดเล็กซึ่งมักจะประกอบกิจการได้ไม่นานก็ต้องล้มเลิกกิจการไปและมีเกษตรกรรายใหม่หมุนเวียนเข้ามาลงทุนเป็นระยะๆ ปัญหาของปริมาณไข่ไก่ที่ออกสู่ตลาดขาดความสม่ำเสมอ สาเหตุที่สำคัญที่สุดคือสถานการณ์ของราคาไข่ในตลาดที่มีความผันผวนอย่างมากและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าในช่วงที่ราคาไข่สูงซึ่งมักจะอยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายนของทุกปี เป็นมูลเหตุจูงใจให้เกษตรกรหันมาลงทุนในการสร้างฟาร์มไก่ไข่ในทางตรงกันข้ามระหว่างเดือนตุลาคม-มีนาคมราคาไข่มักจะตกต่ำ เช่นในปี 2551 ราคาไข่ไก่ลงในเชียงใหม่ที่สั่งไข่รับซื้อราคา 2.23 บาท ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนการผลิตในปีนั้นประมาณ 0.10 บาท (สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2555: 117) ทำให้เกษตรกรบางรายต้องเลิกกิจการไป

- ตลาดรองรับไข่ไก่มีจำกัดอยู่เฉพาะการบริโภคภายในประเทศ ซึ่งขาดความยืดหยุ่นในการสนองตอบต่อปริมาณไข่ไก่ที่มีมากขึ้น จนทำให้มีไข่ไก่เกินความต้องการจำนวนมากในบางฤดู (สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย, 2543: 18)

2.2.2 เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองในการจำหน่าย โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดเล็กจะอยู่ในลักษณะต่างคนต่างขาย การจัดกลุ่มหรือองค์กรของเกษตรกรยังไม่มีคามเข้มแข็งและเป็นอิสระเท่าที่ควรทำให้ราคาจำหน่ายไข่ไก่อ่ากว่าระดับที่ควรจะเป็น

2.2.3 ลักษณะโครงสร้างการตลาดมีความซับซ้อน ไข่ไก่ก็เช่นเดียวกับผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ ที่การกำหนดราคามักจะเป็นอำนาจของพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากพ่อค้าคนกลางมีน้อยราย การกำหนดราคาซื้อขายภายในประเทศก็ใช้อุปสงค์และอุปทานในขณะนั้นและราคาส่งออก ทั้งๆ ที่เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการส่งออกกับปริมาณการบริโภคภายในแล้วปริมาณการส่งออกมีน้อยมาก อีกทั้งการกำหนดราคาก็ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้วย

2.2.4 การจัดชั้นมาตรฐานของไข่ไก่เป็นเกรดต่างๆ โดยนำหนักที่แตกต่างกันดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ไข่ไก่บางเกรดขายได้ยากเนื่องจากไข่ไก่ที่เล็กเกินไป

ส่วนฟองที่โตก็ราคาสูง ซึ่งตามความรู้สึกของผู้บริโภคเป็นอุปสรรคในการจำหน่าย อีกทั้งผู้บริโภคก็ไม่อาจทราบได้ว่าไข่ไก่ที่คัดแยกเกรดขายจะได้ขนาดตรงตามมาตรฐานและราคาที่ตั้งไว้หรือไม่

2.2.5 อัตราการบริโภคไข่ไก่ของคนไทยอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ใกล้เคียงทำให้ตลาดรองรับมีจำกัด

2.2.6 การส่งออกต้องประสบกับปัญหาในการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุนการผลิตไข่ไก่ของไทยอยู่ในอัตราสูงและต้องประสบกับปัญหาการสนับสนุนการส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกรายอื่นอีกด้วย เป็นเหตุให้ผลผลิตไข่ไก่ไม่สามารถส่งออกได้มากเท่าที่ควร ทั้งๆที่ศักยภาพในการผลิตของไทยยังสามารถเพิ่มปริมาณไข่ไก่ได้อีกมาก (สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย, 2553: 18)

2.2.7 ปัญหาอันเกิดจากตลาดปลูสัตว์เป็นตลาดของกลุ่มทุนผู้เลี้ยงสัตว์รายใหญ่หรือบริษัทใหญ่ๆทั้งสิ้น ผู้เลี้ยงรายย่อยกำลังจะถูกกลืนเพราะไม่อาจต่อสู้แข่งขันกับผู้เลี้ยงรายใหญ่ได้เนื่องจากผู้ผลิตรายใหญ่เป็นผู้ที่ควบคุมวงจรการตลาดไว้ทั้งหมด โดยเป็นผู้ผลิตอาหารสัตว์และผลิตพันธุ์สัตว์ ตลอดจนโรงงานชำแหละหรือห้องเย็นของตนเอง รวมทั้งสามารถจัดหาตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นบริษัทใหญ่ๆเหล่านี้จึงเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของเกษตรกรรายย่อยอย่างเด็ดขาด (นิต ชากังราว, 2543: 102) และปัญหานี้กำลังคุกคามการเลี้ยงไก่ไข่ทั่วประเทศซึ่งบริษัทใหญ่ๆจะเข้ามาลงทุนเลี้ยงไก่ไข่โดยไม่คำนึงถึงปริมาณไข่ที่สิ้นตลาด จากนั้นก็ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยการลดราคาไข่ให้ต่ำกว่าต้นทุนในระยะยาวทำให้เกษตรกรที่มีทุนสำรองน้อยต้องเลิกกิจการไป ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของการครอบครองตลาดที่ประสบผลสำเร็จมาแล้วในธุรกิจไก่เนื้อ (อรวรรณ ชินราสี, 2547: 49-53)

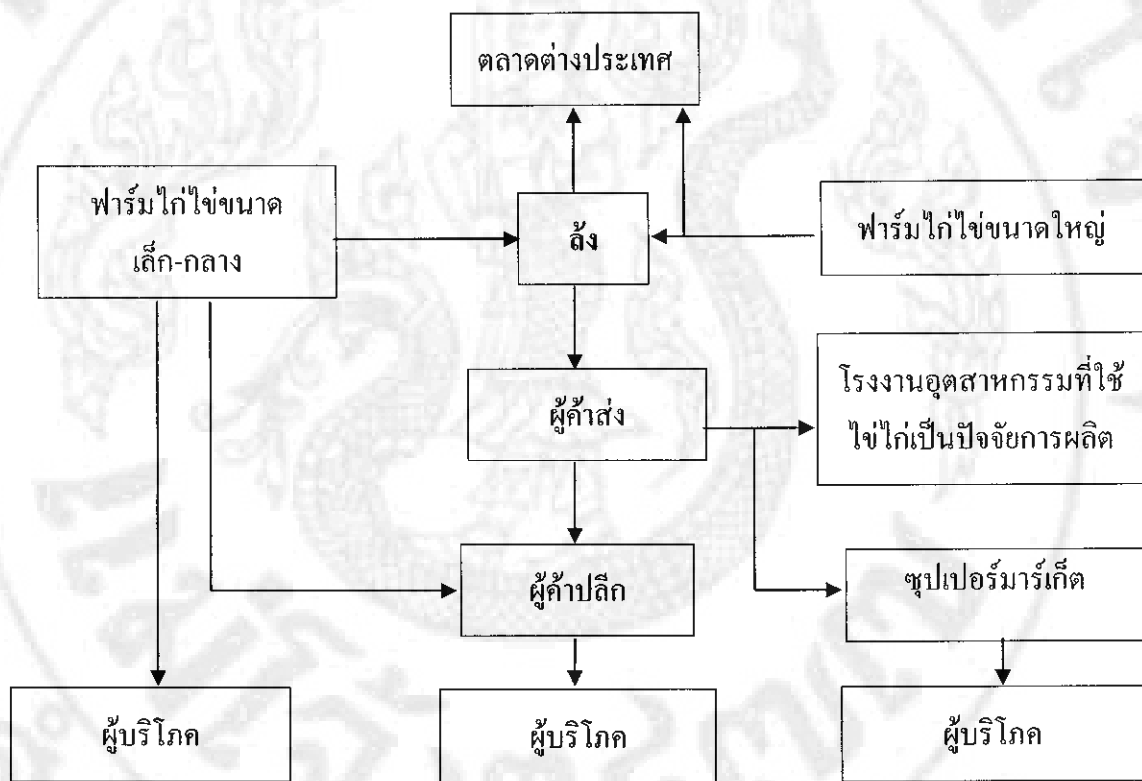
2.2.8 ปัญหารัฐบาลไม่มีนโยบายที่แน่นอนเกี่ยวกับนโยบายการตลาดได้แก่

ก. เสถียรภาพของราคาไข่ไก่รัฐบาลควรกำหนดคณะกรรมการดูแลไข่ไก่ (Egg Board) ขึ้นมา โดยการสรรหากรรมการจากทั้งภาครัฐภาคเอกชนและสถาบันต่างๆ

ข. ประสิทธิภาพของการตลาด ซึ่งรวมถึงการลดขั้นตอนของพ่อค้าคนกลางการส่งเสริมอำนาจต่อรองของเกษตรกรและการให้ข้อมูลข่าวสารทางการตลาดแก่เกษตรกร

ค. การจัดหาตลาดต่างประเทศที่แน่นอนและการสนับสนุนการส่งออกให้แก่เกษตรกร (นิต ชากังราว, 2543: 102)

เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งที่เลี้ยงไก่ไข่มากที่สุดภาคเหนือ จึงทำให้ไข่ไก่ที่นำมาบริโภคในจังหวัดมีเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ส่วนไข่ไก่ที่ผลิตได้มากเกินไปส่วนใหญ่นำออกจำหน่ายตามจังหวัดต่างๆ เช่นจังหวัดใกล้เคียงจะเป็นแหล่งที่รับไข่ไก่เพื่อมาจำหน่ายมากที่สุดถึงร้อยละ 80 ส่วนที่เหลือจะแยกย่อยไปตามภาคต่างๆ โดยส่งไปทางภาคเหนือตอนล่างร้อยละ 15 ภาคอีสานร้อยละ 2 ภาคตะวันออกร้อยละ 2 และสามารถส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศเช่นฮ่องกงอีกร้อยละ1 (กรมปศุสัตว์, 2556: ระบบออนไลน์)

ภาพ 1 วิธีการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจค้าไข่ไก่และฟาร์มไก่ไข่
ที่มา: สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย (2543: 13)

ตาราง 3 ราคาขายส่งไข่ไก่สดคละ ณ แหล่งผลิต (บาท/ฟอง)

พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2546	1.02	1.16	1.25	1.26	1.42	1.54	1.55	1.56	1.63	1.62	1.50	1.52	1.42
2547	1.91	1.40	1.47	2.24	2.22	2.34	2.45	2.30	2.22	2.10	1.66	1.88	2.02

ตาราง 3 (ต่อ)

พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2548	2.25	2.18	2.15	2.23	2.38	2.40	2.54	2.40	2.13	2.06	1.85	1.63	2.18
2549	1.63	1.50	1.73	1.71	1.78	1.78	1.70	1.74	1.61	1.60	1.84	1.72	1.70
2550	1.79	1.83	1.74	1.74	1.97	2.00	2.05	2.10	2.17	1.95	1.96	1.74	1.92
2551	1.76	2.16	2.48	2.41	2.43	2.29	2.10	2.28	2.39	2.09	2.16	2.17	2.23
2552	1.84	1.90	2.09	2.42	2.36	2.38	2.46	2.60	2.40	2.13	2.30	2.30	2.27
2553	2.08	2.51	2.38	2.42	2.58	2.76	2.79	2.70	2.60	2.54	2.59	2.60	2.54
2554	2.65	2.70	2.90	3.09	2.94	2.81	2.81	3.00	3.00	3.02	3.19	2.52	2.89
2555	2.14	2.58	2.51	2.18	2.54	2.67	2.29	2.46	2.31	2.15	2.41	2.40	2.39
2556	2.69	2.80	2.70	2.73	3.14	3.20	2.92	3.23	3.49	3.22	3.07	3.10	3.02
2557	3.10	3.09	2.85	2.68									

ที่มา: สำนักส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรกรรมการค้าภายใน (2557)

แนวทางการพัฒนาธุรกิจไก่ไข่เชิงการค้า

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2543: 36)

ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาด้านการผลิตและการตลาดไก่ไข่ไว้ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์ การรับรองพันธุ์ไก่ไข่ การจัดการฟาร์ม เทคนิควิธีการเลี้ยง และการจัดการด้านอาหารสัตว์ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต

2. สนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รวมตัวกันเป็นชมรม สมาคม หรือสหกรณ์ เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองด้านการผลิตและการตลาด เพื่อความสะดวกในการขอรับความช่วยเหลือและการบริการจากหน่วยงานของรัฐบาล

3. สนับสนุนหน่วยงานของรัฐบาลด้านงบประมาณและบุคลากร เพื่อทำงานด้านการส่งเสริมการผลิตการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการรักษา ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

4. สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการตลาด การจำหน่ายไข่ไก่ โดยระบบการชั่งน้ำหนักเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้ค้าและผู้บริโภคไข่ไก่

5. สนับสนุนให้มีการแปรรูปไข่ไก่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ไข่ผง ไข่แช่แข็ง เป็นต้น เพื่อสามารถเก็บไว้ได้นาน สะดวกในการเก็บรักษา ขนส่งและการนำมาใช้สอยเพื่อบริโภคและอื่นๆ ซึ่งอุตสาหกรรมการแปรรูปนอกจากจะเป็นตลาดรองรับไข่ไก่สดแล้ว ยังช่วยสนับสนุนส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ให้ขยายตัวได้อีกทางหนึ่งด้วย

6. ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้มีการบริโภคไข่ไก่เพิ่มขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเน้นถึงคุณค่าของอาหารตามหลักโภชนาการ

7. สนับสนุนให้มีการส่งออกไข่ไก่ไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ โดยการช่วยเหลือด้านการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ส่งออก และการชดเชยภาษีสำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตไข่ไก่เพื่อการส่งออก เพื่อลดต้นทุนในการส่งออกและทำให้สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่นๆ ได้

นอกจากนี้ สุขุม ตั้งทวีวัฒน์ (2542: 289) ยังได้เสนอแนวทางในการพัฒนาธุรกิจไก่เนื้อ-ไก่ไข่ของประเทศไทยไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ไก่เพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ

1.1 ร่วมมือกับภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ไก่พันธุ์หลักทั้งระดับปู่-ย่าและพ่อ-แม่พันธุ์

1.2 สนับสนุนให้เอกชนและเกษตรกรใช้พันธุ์ไก่ไข่ที่ผลิตในประเทศ โดยจูงใจด้านภาษีและราคาไก่

1.3 สนับสนุนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา

2. สนับสนุนการวิจัยด้านอาหารไก่ไข่เพื่อลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากอาหารสัตว์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของต้นทุนการผลิต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาทางลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้ลดลงโดยมีมาตรการที่ควรพิจารณาคือ

2.1 เร่งรัดพัฒนาการผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์บางชนิดที่ขาดแคลนให้เพียงพอ กับความต้องการ เช่นกากถั่วเหลืองข้าวโพด และปลาป่นคุณภาพดี

2.2 ยกเลิกมาตรการเก็บค่าธรรมเนียมนิเศษในการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ แต่หากการนำเข้ามีผลกระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณไป

แทรกแซงตลาดเช่นเดียวกับกรณีที่พืชผลบางชนิดมีราคาตกต่ำเช่น ยางพารา พริกไทย และกาแฟ เป็นต้น

- 2.3 เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศ
3. เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและรักษาโรค
 - 3.1 การนำเข้าสัตว์ปีกและไข่มีเชื้อจากต่างประเทศจะต้องควบคุมโรคอย่างเข้มงวด
 - 3.2 ประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดความรู้และฝึกอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันรักษาโรค
 - 3.3 ขยายการผลิตวัคซีนในส่วนของกรมปศุสัตว์และเอกชน
4. พัฒนาการผลิตไก่เนื้อ-ไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามมาตรฐานเพื่อการส่งออก
 - 4.1 ตรวจสอบคุณภาพไข่ไก่และผลิตภัณฑ์ที่จะส่งออกต่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า
 - 4.2 ควบคุมดูแลและตรวจสอบโรงชำแหละไก่ให้เข้มงวด
 - 4.3 ยับยั้งการส่งออกผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน
5. สนับสนุนให้มีการดำเนินการแบบธุรกิจครบวงจร
 - สนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในระบบการควบคุมฟาร์ม (Control Farming) กับบริษัทเอกชน
6. สนับสนุนการขยายตลาดส่งออก
 - 6.1 ศึกษาระเบียบกฎหมายของประเทศผู้นำเข้าต่างๆ
 - 6.2 สนับสนุนการเดินทางไปเจรจาการค้าและการแสดงสินค้าในต่างประเทศ
7. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการผลิตและการตลาด
 - 7.1 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างรัฐบาลและธุรกิจเอกชน
 - 7.2 ขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 - 7.3 รวบรวมข้อมูลเผยแพร่สู่ ภาคราชการ เอกชน และเกษตรกร โดยผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

วิธีการและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหานั้นในระยะสั้น คือ รัฐบาลจะต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้คนหันมาบริโภคไข่ไก่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขจะต้องออกมาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนใหม่ว่าการมีปริมาณคอเลสเตอรอลสูง ไม่ได้เกิดมาจากการบริโภคไข่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการบริโภค ปลาหมึก เนื้อหมู ซึ่งจากการที่ไปศึกษาพบว่าใน

ไข่ไก่มีปริมาณคอเลสเตอรอลต่ำ แต่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงคือในไข่แดง จะช่วยแก้ปัญหาความจำเสื่อมได้ ส่วนไข่ขาวจะมีสารช่วยต้านมะเร็ง เพราะฉะนั้นกระทรวงสาธารณสุขจะต้องออกมายืนยันว่าไข่ไก่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ราคาถูก และการให้ทางรัฐบาลนำไข่ไก่มาใช้ในสถานศึกษาที่มีกำลังพลทั้งในโรงเรียน กรมราชทัณฑ์ และกองทัพ เป็นต้น โดยเน้นให้นำไข่ไก่มาเป็นอาหารมากขึ้นทั้งนี้เราต้องทำเป็นระบบการผลิตให้เกิดความสมดุลกับตลาดให้ทั้งคนผลิต ผู้บริโภคอยู่ด้วยกันได้ไม่เดือดร้อน ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายุ่งยากที่รัฐบาลจะต้องเร่งทำ

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหายุ่งยากในระยะยาวต้องมีการจดทะเบียนว่าปัจจุบันมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อยู่เท่าไร ซึ่งขณะนี้เท่าที่สำรวจดูเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนทั้งสิ้น 40 ล้านตัว ไม่รวมไก่ที่เลี้ยงภายในครัวเรือน ปริมาณไข่ไก่ที่ผลิตได้ประมาณ 8 พันล้านฟองคือเป็นร้อยละ 1 ของกำลังผลิตโลก และหากเรานำวิธีการแก้ไขปัญหายุ่งยากในระยะสั้นมาร่วมด้วย โดยให้เทศบาลและอบต.ซื้อไข่ในหมู่บ้านนำไปขายให้กับโรงเรียนเพื่อนำไปทำเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งงบประมาณอาหารกลางวันในแต่ละวันก็มีอยู่แล้ว เด็กนักเรียนก็จะได้รับประทานไข่สด ไข่แดงก็จะช่วยทำให้สมองดีขึ้นเพราะฉะนั้นถ้าทำเป็นระบบทุกอย่างก็จะดีขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องตั้งองค์กรขึ้นมาดูแลคนเลี้ยงไก่ไข่ ประกอบด้วยทั้งฝ่ายรัฐ ฝ่ายเกษตรกร หรือ ฝ่ายเกษตรกรรายย่อย มาร่วมเป็นกรรมการเพื่อดูแลองค์กรที่ตั้งขึ้น รัฐบาลต้องจัดงบประมาณให้เป็นกองทุนประมาณ 200-300 ล้านบาท และรัฐควรจะต้องตั้งฟาร์มไก่มาสมทบด้วย โดยให้องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ดูแลผลผลิตของเกษตรกร ถ้าผลผลิตไข่ไก่ล้นตลาดก็ให้เก็บไว้ในห้องเย็นและถ้าไข่ไก่ขาดก็ให้นำออกมาขายในราคาปกติ และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้รัฐบาลตั้งโรงงานขึ้นมาเพื่อแปรรูปไข่ไก่ไม่ว่าจะทำไข่ผงที่นำมาผสมในโอวัลตินหรือไข่ไก่เหลวที่นำมาพอกหน้า เพราะในปัจจุบันประเทศไทยส่งจากต่างประเทศสูงมากโดยไข่ไก่เหลวส่งเข้ามาปีละ 188 ล้านบาท ส่วนไข่ไก่ผงปีละ 12 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 200 ล้านบาทต่อปี ดังนั้นถ้าสร้างโรงงานได้เราจะมีรายได้เข้าประเทศและยังสามารถส่งออกได้ ซึ่งจะได้อิทธิพลต่างประเทศเข้าประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตลาด

ทฤษฎีสี่ส่วนประสมทางการตลาด(Marketing Mix หรือ 4Ps) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546: 34) ได้กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาด หมายถึงตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเรื่องมีดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วยสิ่งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เช่น บรรจุภัณฑ์ สี ราคา คุณภาพ ตราสินค้า บริการและชื่อเสียงของผู้ขาย ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์อาจเป็นสินค้า บริการ สถานที่ บุคคล และผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (utility) มีคุณค่า (value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลที่ทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านการผลิตภัณฑ์ต้องพยามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1.1 ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (product differentiation) และหรือความแตกต่างทางการแข่งขัน (competitive differentiation) เป็นการกำหนดลักษณะผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างจากคู่แข่งและสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ซึ่งการสร้าง ความแตกต่างทางการแข่งขันสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกันคือ ความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (product differentiation) ความแตกต่างด้านบริการ (services differentiation) ความแตกต่างด้านบุคลากร (personnel differentiation) ความแตกต่างด้านภาพลักษณ์ (image differentiation)

1.2 องค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (product component) คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์จะพิจารณาจากความแตกต่างทางการแข่งขันและองค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ เช่น คุณภาพ รูปแบบ ตราสินค้า การบรรจุภัณฑ์ ฯลฯ

1.3 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (product positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อแสดงตำแหน่งที่แตกต่างและคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย

1.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (product development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น (new and improved) ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2. ราคา (price) หมายถึง จำนวนเงินหรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ หรือหมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุน (cost) ของลูกค้าผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (value) ของผลิตภัณฑ์กับราคา (price) ของผลิตภัณฑ์นั้นถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ผู้บริโภคก็จะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง

2.1 การกำหนดราคาขาย มีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งบริษัทอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกันได้ ซึ่งจะมีการจัดประเภทวิธีการตั้งราคาโดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

2.1.1 ต้นทุน (cost) ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดราคาทำให้เกิดวิธีการตั้งราคาโดยมุ่งที่ต้นทุน (cost oriented pricing)

2.1.2 ราคาของคู่แข่งและราคาขายสินค้าทดแทน (competitor's prices and the price of substituted) ทำให้เกิดวิธีการตั้งราคาโดยมุ่งที่การแข่งขัน (competition oriented pricing)

2.1.3 การประเมินลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ของลูกค้าใช้เป็นเกณฑ์ของการกำหนดราคา (customer's assessment of unique product features) ทำให้เกิดวิธีการตั้งราคาโดยมุ่งอุปสงค์ (demand oriented pricing)

2.2 ส่วนลด (discount) หมายถึง ส่วนลดที่ยอมลดให้โดยตรงจากราคาขายเมื่อมีการซื้อในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การให้ส่วนลดปริมาณ ส่วนลดการค้า ส่วนลดเงินสด และส่วนลดตามฤดูกาล เป็นต้น

2.3 ส่วนยอมให้ (allowance) หมายถึง ส่วนลดที่ผู้ขายลดให้กับผู้ซื้อ เพื่อให้ผู้ซื้อทำการส่งเสริมการตลาดให้กับผู้ขาย เช่น ส่วนยอมให้จากการนำสินค้าเก่ามาแลกส่วนยอมให้สำหรับการส่งเสริมการตลาด และส่วนยอมให้สำหรับการเป็นนายหน้า

2.4 ระยะเวลาการชำระเงิน (payment period) หมายถึง ช่วงเวลาที่ผู้บริโภคระงับชำระค่าสินค้าตามเงื่อนไขของแต่ละบริษัท

2.5 ระยะเวลาการให้สินเชื่อ (credit term) หมายถึง ช่วงเวลาที่ผู้ขายยอมให้สินเชื่อค่าสินค้าตามเงื่อนไขที่ตกลง

3. การจัดจำหน่าย (place หรือ distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์การไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย คือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายสินค้า ประกอบด้วย ทำเลที่ตั้ง การขนส่ง และการจัดจำหน่าย จึงประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

3.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย (channel of distribution) หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายกรรมสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ หรือเป็นการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค ในระบบช่องทางการจัดจำหน่ายประกอบด้วย ผู้ผลิต คนกลาง ผู้บริโภค หรือผู้ใช้อุตสาหกรรมซึ่งบริษัทอาจใช้ช่องทางตรง (direct channel) คือ จากผู้ผลิต (producer) ไปยังผู้บริโภค (consumer) หรือใช้ช่องทางอ้อม คือ จากผู้ผลิต (producer) ผ่านคนกลาง (middleman) ไปยังผู้บริโภค (consumer)

3.2 การกระจายตัวสินค้า หรือการสนับสนุนการกระจายตัวสินค้าสู่ตลาด (physical distribution หรือ market logistics) หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการปฏิบัติการตามแผน และการควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และสินค้าสำเร็จรูปจากจุดเริ่มต้น

ไปยังจุดสุดท้ายในการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมุ่งกำไร การกระจายตัวสินค้าที่สำคัญ คือ การขนส่ง (transportation) การเก็บรักษาสินค้า (storage) การคลังสินค้า (warehousing) การบริหารสินค้าคงเหลือ (inventory management)

4. การส่งเสริมการตลาด (promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลโดยใช้คนทำการขาย (personal selling) และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คนทำการขาย (nonpersonal selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแบบประสานประสานกัน (Integrated Communication, IMC) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่งขัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันได้ เครื่องมือส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

4.1 การโฆษณา (advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์การ และ ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ ความคิด ที่ต้องมีการจ่ายเงิน โดยผู้อุปถัมภ์รายการและกลยุทธ์ในการโฆษณา

4.2 การขายโดยใช้พนักงานขาย (personal selling) เป็นกิจกรรมการแจ้งข่าวสารและจุดใจตลาดโดยใช้บุคคล

4.3 การส่งเสริมการขาย (sales promotion) หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมที่นอกเหนือจากการโฆษณาการขาย โดยใช้พนักงานขายและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ

4.4 การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (publicity and public relation) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน ส่วนการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความพยายามที่มีการวางแผนโดยองค์การหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การให้เกิดขึ้นในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การให้ข่าวเป็นกิจกรรมหนึ่งของการประชาสัมพันธ์

จรินทร์ เทศวานิช (2526: 55 อ้างใน ทิพวรรณ ม่วงอำ, 2546) ได้ให้ความหมายของการตลาดว่า การตลาด หมายถึง การประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำเอาสินค้าและบริการจากแหล่งผลิต ไปถึงมือผู้บริโภค ในเวลา สถานที่ รูปลักษณะ และจำนวนที่ต้องการ

กิจกรรมทางการตลาดในปัจจุบันยึดเอาผู้บริโภคเป็นหลักที่สำคัญ โดยถือเอาผู้บริโภคเป็นต้นกำเนิดของความต้องการสินค้า เป็นผู้กำหนดรูปแบบ ขนาด จำนวนและเป็นผู้เอาเงินรายได้ไปซื้อสินค้าเพื่อสนองความต้องการ ยิ่งความต้องการมากเท่าไรขนาดของตลาดจะกว้างขวางและเพิ่มขึ้นอย่างไรไม่มีที่สิ้นสุด ผู้ผลิตเมื่อทราบถึงความต้องการเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจสูงสุด และเนื่องจากผู้บริโภคมีจำนวนมากและมีความต้องการแตกต่างกัน ดังนั้นการตลาดจึงต้องพยายามหาทางที่จะสนองความต้องการของผู้บริโภคด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริโภคมีสินค้าไว้กินไว้ใช้ตลอดเวลา
2. เพื่อนำสินค้าไปขายถึงถิ่นที่อาศัยของผู้บริโภค
3. เพื่อให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าได้ตามลักษณะที่ต้องการ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตลาดข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความต้องการทางด้านการตลาด คือ ความต้องการของผู้ผลิตกับผู้บริโภค โดยผ่านกลไกทางการตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งกันและกันซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือที่ควบคุมได้คือ ผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) การจัดจำหน่าย (place หรือ distribution) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) ที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายพอใจร่วมกัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

สุชา จันทร์เอม (2529: 105) กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติแบ่งออกเป็น 3 ประการ

1. ความต้องการทางร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศหายใจ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว และการพักผ่อน
2. ความต้องการทางอารมณ์และสังคม คือ ต้องการความรัก ความปลอดภัย อิสรภาพ และความสำเร็จ
3. ความต้องการด้านสติปัญญา

ความต้องการ (Needs) ตามหลักของ Murrey (อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2538: 189-192) โดยเมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่าความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในบุคคล และบางครั้งอาจเกิดเนื่องจากสภาพของสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพร่างกายและสภาพทางจิตใจนั่นเอง

ทฤษฎีของ Maslow (1954: 35-46) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์สรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเกิดจากความต้องการและความพึงพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง เขาได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ (A Theory of Human Motivation) ได้สรุปธรรมชาติของมนุษย์ไว้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์เรามีความต้องการและความต้องการมีอยู่ตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด
2. ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่เป็นแรงจูงใจอีก ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ (Hierarchy of needs) กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีความต้องการระดับสูงขึ้นไป ซึ่งแบ่งได้ 5 ชั้น ดังนี้

1. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem needs) มนุษย์ต้องการความรู้สึกยกย่องนับถือ ทั้งการยอมรับและภาคภูมิใจในตนเอง และการได้รับการยกย่องสรรเสริญจากผู้อื่น

2. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization needs) ความต้องการในขั้นนี้ค่อนข้างเป็นนามธรรมและเข้าใจได้ยาก มาสโลว์อธิบายว่าการที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นนี้ได้ นั้น เขาจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการ 4 ข้อก่อนหน้านี้นี้มาแล้ว จากนั้นเขาถึงจะต้องการการตระหนักและยอมรับถึงความเป็นจริงด้วยตนเองโดยปราศจากอคติใดๆ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love needs) มนุษย์มีความต้องการทางสังคม ต้องการเพื่อน ต้องมีครอบครัวคอยสนับสนุน และต้องการความรู้สึกรักใคร่

4. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) มนุษย์ต้องการความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในด้านต่างๆ ทั้งความรู้สึกปลอดภัยทางร่างกาย ความมั่นคงในหน้าที่การงาน การเงิน มีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัย

5. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) ความต้องการพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ก็คือความต้องการทางกายภาพ เราต้องหายใจ ต้องทานข้าว ต้องดื่มน้ำ ต้องมีเพศสัมพันธ์ และต้องขับถ่าย

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อร่างกายและชีวิตมนุษย์ ได้แก่ ปังจยี่สี่ กล่าวคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และรวมสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น การออกกำลังกาย และการพักผ่อน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Security and Safety Needs) มีความมั่นคงและปลอดภัยในทางกายภาพ เช่น ความมั่นคงปลอดภัยต่อร่างกาย การประกอบอาชีพ การรักษาชีวิต และการป้องกันอาชญากรรม

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก (Affiliation or Social Needs) เป็นความต้องการรู้จักคุ้นเคยในสถานที่ทำงานและบ้าน เช่น รวมกลุ่มสมาชิก การติดต่อปฏิสัมพันธ์กันและรักใคร่ แสดงออกถึงความเป็นมิตรเป็นกลุ่มเดียวกันให้บุคคลอื่นยอมรับเป็นสมาชิกในสังคม เช่น สโมสร และคลับหรือกลุ่มไม่เป็นทางการ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการชื่อเสียง (Esteem or Recognition Needs) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่องนับถือจากผู้อื่นซึ่งมาจากผลงานประกอบกับคุณงามความดี

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสุดยอดของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีความคาดหวังไว้เป็นขั้นที่มนุษย์มีพร้อมบริบูรณ์แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่าง มีครอบครัวที่ดี มีรากฐานที่ดี ทั้งนี้ความสำเร็จในชีวิตย่อมขึ้นอยู่กับความรู้จักใช้ความสามารถของตนเอง

ทฤษฎีความต้องการของ Alderfer (1985 อ้างใน หลุย จำปาเทศ, 2533: 40-41) ซึ่งเป็นผู้คิดทฤษฎีความต้องการนี้ใน ค.ศ. 1972 หรือเรียกทฤษฎี อีอาร์จี (ERG: Existence Relatedness Growth Theory) ที่สนับสนุนทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow ปรับเปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้นจาก 5 ขั้นตอนของ มาสโลว์ เหลือเพียง 3 ลำดับขั้น เป็น ERG Theory ซึ่ง Alderfer ได้เสนอแนะรายละเอียดของทฤษฎี ดังนี้

1. ความต้องการตามสัจชาติญาณ (Existence Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อประทังชีวิตของคนเพื่อการอยู่ได้หรือเพื่อการอยู่รอด ความต้องการของเขานี้ได้รวมเอา ความต้องการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ของมาสโลว์เข้าไว้ นั่นคือ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัยนั่นเอง

2. ความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) คือ ความต้องการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆตัวและบุคคลในสังคม ความต้องการตรงกับขั้นที่ 3 ของมาสโลว์ ซึ่งเรียกว่า Social Needs ซึ่ง Alderfer ได้ให้ความสำคัญของความต้องการขั้นนี้มาก เพราะถือว่ามนุษย์จะอยู่ได้มิใช่ความต้องการขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่การรวมตัวกันอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มหรือหมู่พวกนั้น มีความจำเป็น

3. ความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ซึ่งรวมเอาขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 (Esteem และ Self-Actualization Needs) ของมาสโลว์เข้าด้วยกัน ความต้องการขั้นนี้จะบ่งบอกถึงความสูงสุดของชีวิตของมนุษย์ชาตินั้นเอง

จากทฤษฎีความต้องการของอันเดอร์เฟอร์ พอสรุปได้ว่า เป็นทฤษฎีที่เน้น เรื่องการตอบสนองความต้องการเช่นเดียวกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ โดยเชื่อว่าความต้องการของมนุษย์มี 3 ประการ คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม และความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้า ซึ่งความต้องการทั้งสามจะมีลักษณะต่อเนื่องจากความต้องการทางวัตถุที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความต้องการทางจิตใจที่เป็นนามธรรม

จากการศึกษาความต้องการของเกษตรกรหรือมนุษย์สามารถจำแนกความต้องการ ออกได้เป็นหลายปัจจัยที่จะทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจ บุญเดิม พันรอบ (ม.ป.ป.: 47) กล่าวว่า ความต้องการก็คือความไม่เพียงพอความต้องการ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเกิดความไม่สมดุลทางร่างกาย และจิตใจ ส่วน Murrage (1980 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2525: 209) กล่าวว่าความต้องการมิได้ หมายถึงเฉพาะความต้องการทางร่างกายเช่นอาหารน้ำ ฯลฯ เท่านั้น แต่รวมไปถึงความต้องการ ทางด้านจิตใจด้วยเช่น ความต้องการอำนาจ เกียรติยศ ความสำเร็จ การยอมรับนับถือ และความรัก เป็นต้น ส่วนปราณี งามสุด (2528: 119) กล่าวไว้ว่า ความต้องการเป็นเหตุให้เกิดแรงขับ (drive) และแรงจูงใจ (motives) ให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการ

มาสโลว์ (Maslow) ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์โดยเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วน แต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น และความต้องการนั้นมีอยู่มากมาย หลายอย่างหลายระดับซึ่ง พรณี ส.เจนจิต (2528 อ้างในบุญสม วราเอกศิริ, 2535: 92) ได้เรียงลำดับ ชั้นความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) จากลำดับขั้นต่ำสุดไปสู่ ชั้นสูงสุดดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง
5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเอง
6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ
7. ความต้องการทางสุนทรีย์

ประสาธ อิศรปริดา (ม.ป.ป.: 17) ได้สรุปลักษณะ โดยทั่วไปของความต้องการของ มนุษย์ไว้ 3 ประการดังนี้

1. มนุษย์ทั้งหลายไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดเผ่าพันธุ์เชื้อชาติใดจะมีลักษณะความ ต้องการพื้นฐาน (basic needs) บางอย่างเหมือนกันคือความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs)

2. ความต้องการบางอย่างของมนุษย์เกิดขึ้นมาอย่างน้อยต่างกันตามสังคม สิ่งแวดล้อมเป็นความต้องการทางสังคมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ความแตกต่างของสิ่งแวดล้อม จึงมีผล ทำให้ระบบความต้องการทางสังคมแตกต่างกันบ้างแต่ก็มีความต้องการทางสังคมหลายประการที่เป็นพื้นฐานเหมือนกันไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดได้แก่ความรักความอบอุ่นความปลอดภัยและความสำเร็จ เป็นต้น

3. ระบบความต้องการของมนุษย์ขึ้นอยู่กับลักษณะพัฒนาการของเขา ความต้องการของคนแต่ละวัย แต่ละระดับวุฒิภาวะมีความแตกต่างกัน เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้การทำความเข้าใจและประสบการณ์ในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นแตกต่างกันไป นักจิตวิทยาถือว่าการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะข้อสมมุติฐานเบื้องต้นทางจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ย่อมมีรากฐานมาจากความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆอย่างประกอบกัน จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยและทดลองนักจิตวิทยาส่วนมากต่างยอมรับกันว่าความต้องการของมนุษย์มีทั้งที่เกิดจากสภาพทางสรีระและที่เกิดขึ้นจากสภาวะแวดล้อม (นันทรัตน์ กังงา, 2534: 10)

รัชชัย แสงสิงห์แก้ว และผ่องพรรณ จิตต์อนันต์ (2522 อ้างใน บุญสม วราเอกศิริ, 2535: 10) ได้รวบรวมความต้องการทางด้านจิตใจของมนุษย์เอาไว้ในลักษณะหมวดหมู่และเขียนเป็นสูตรขึ้น เพื่อสะดวกต่อการศึกษาสำหรับนักส่งเสริม โดยเรียกว่า “SARS Formular” ซึ่งประกอบด้วยความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (security drive) ความต้องการความสำเร็จ (Achievement) ความต้องการได้รับการยกย่อง (recognition drive) และความต้องการที่จะแสดงออกต่อเพศตรงข้าม (sex drive)

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2531: 114) กล่าวว่า เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักส่งเสริมจะต้องทราบความต้องการของเกษตรกร เพราะถ้าเกษตรกรต้องการพืชอาหารสำหรับบริโภคภายในครอบครัว แต่ไปส่งเสริมการปลูกปอหรือข้าวฟ่างซึ่งบริโภคไม่ได้คงจะไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ยิ่งกว่านั้นความต้องการยังรวมไปถึงความอยู่ดีกินดีและในปัจจุบันได้มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆมากมาย จึงทำให้เกษตรกรมีความต้องการไม่รู้จักจบสิ้น

จากทฤษฎีความต้องการข้างต้นพอสรุปได้ว่าทฤษฎีความต้องการของมนุษย์กับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า ของจังหวัดเชียงใหม่ คือความต้องการของมนุษย์ทุกคน มีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ต่างกันแต่โดยรวมแล้วมีความต้องการพื้นฐานบางอย่างที่เหมือนกันคือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย และจิตใจ ความรัก อำนาจ และเกียรติยศ ความสำเร็จ ตลอดจนการยอมรับของสังคม โดยมนุษย์ทุกคนมีความต้องการขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของทุกทฤษฎีว่าด้วยความต้องการของมนุษย์ เช่นเดียวกันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ก็มีความต้องการพื้นฐานอยู่แล้วที่จะหาช่องทาง เพื่อนำมาปรับใช้กับฟาร์มไก่ไข่ของตัวเองให้ดีขึ้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจฟาร์มไก่ไข่เชิงการค้าต่อเกษตรกร นอกจากนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ยังมีความต้องการให้หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่การผลิตและการตลาด คอยสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์ (2537: 12-13) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นกิจกรรมประจำวันของเราที่จะต้องทำ เนื่องจากคนเราไม่สามารถที่จะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังได้ การติดต่อสื่อสารที่คนเราคิดต่อกันมีอยู่หลายวิธี เช่น การพูดด้วยปาก การสื่อสารด้วยสายตา กลิ่นหรือการสัมผัส และการติดต่อด้วยกระแสจิต การติดต่อดังกล่าวเป็นการอาศัยสิ่งที่มีอยู่ในตัวเราตามธรรมชาติ อีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้สิ่งที่เราประดิษฐ์ขึ้นมาเป็นเครื่องมือสื่อสาร เช่น ใช้ระบบภาพ ระบบตัวอักษร ระบบแสง และระบบเสียง เป็นต้น

การติดต่อสื่อสารคือ การถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งไปถึงผู้รับ และผู้รับเข้าใจข่าวสาร หรือมีภาพพจน์เกี่ยวกับข่าวสารนั้นเช่นเดียวกับผู้ส่งทุกประการ

การติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตร เป็นการนำความรู้ทางการเกษตร ถ่ายทอดไปสู่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นงานสอนความรู้ โดยเนื้อแท้ของการสอนก็คือการสื่อสารนั่นเอง การสื่อสารจะสมบูรณ์หรือมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความสามารถว่าจะจัดการสื่อสารได้เหมาะสมเพียงใด ที่จะให้เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับข่าวสารนั้นเข้าใจได้ถูกต้องสมบูรณ์

แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อ

สื่อ มาจากภาษาอังกฤษ "medium" (เอกพจน์) หรือ "media" (พหูพจน์) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า

สื่อ (กริยา) หมายถึง การติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน

สื่อ (นาม) หมายถึง คนหรือสิ่งของที่ทำให้การติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน

Berger (1993 อ้างใน วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์, 2537: 49) ให้ความหมายของ สื่อ (media) คือ ตัวกลางในการส่งผ่านข้อความประเภทต่าง ๆ

Shanon and Weaver (1995 อ้างใน ณรงค์ สมพงษ์, 2530: 40) ได้อธิบายความหมาย สื่อในแบบจำลองการสื่อสาร โดยกล่าวถึงเครื่องส่ง (transmitter) ว่าคือผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดสารให้เป็นสัญญาณ

ซวรัตน์ เชิดชัย (2527 อ้างใน ณรงค์ สมพงษ์, 2530: 42) ได้ให้ความหมายว่า สื่อ คือ ช่องทางข่าวสาร (channel) ซึ่งอาจจะเป็นคำพูด ตัวอักษร หรืออย่างอื่น เป็นคำที่ยืมมาจากระบบการสื่อสาร โทรคมนาคม และนำมาประยุกต์ต่าง ๆ กันในกระบวนการสื่อสาร

โดยสรุป สื่อ หมายถึง ตัวกลางหรือพาหนะซึ่งนำข่าวสารจากผู้ส่ง ไปยังจุดหมายปลายทางนั่นเอง เมื่อนำเอาสื่อ (media) ไปผสมกับคำอื่น ก็จะกลายเป็นความหมายใหม่ ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวางแตกต่างกันออกไป การนำสื่อไปใช้ในที่ต่าง ๆ ก็มีความแตกต่างกัน และวิธีการนำไปใช้ในด้านต่าง ๆ ก็แตกต่างกัน เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการใช้คำ และเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน จึงขอสรุปความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. สื่อในการสื่อสาร (communication media) มีความหมายกว้างที่สุด ซึ่งมองในระบบการสื่อสารว่าเป็นช่องทางหรือตัวกลางที่จะให้ข่าวสาร (messages) ผ่านช่องทางหรือตัวกลางไปยังผู้รับสาร (receiver) สื่อในการสื่อสาร สามารถนำไปใช้ได้หลายทาง เช่น สื่อเพื่อการบันเทิง การศึกษา เพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

2. สื่อการศึกษา (educational media) เป็นสื่อที่นำมาใช้ในการให้การศึกษาเป็นหลัก เช่น เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ฟิล์มภาพยนตร์ สารคดีชีวิตสัตว์ รายการวิทยุที่ต่อต้านยาเสพติด และรายการโทรทัศน์แข่งขันตอบปัญหาความรู้รอบตัว สื่อการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สื่อการศึกษาที่นำไปใช้นอกระบบ (Informal education) และสื่อการศึกษาที่นำไปใช้ในระบบ (Formal education)

3. สื่อการสอน (instructional media) เป็นสื่อที่มุ่งเน้นการนำไปใช้ทางด้านการเรียนการสอน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การใช้สไลด์และภาพยนตร์ประกอบการสอน การใช้ตำราเรียน บทเรียน โปรแกรม รายการวิทยุโรงเรียน และเนื่องจากระบบการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบการให้การศึกษา จึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อการสอนก็เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารศึกษานั้นเอง

4. สื่อมวลชน (mass media) เป็นคำที่ใช้ในความหมายของสื่อที่กำหนดลักษณะเฉพาะของผู้รับสารที่เป็นมวลชน ลักษณะที่บ่งบอกถึงมวลชน ก็คือประชาชนผู้รับสาร มีจำนวนที่สามารถนับได้แน่นอน และประชาชนที่อาจจะเคยเห็นหรือไม่เคยเห็นหน้ากันมาก่อนเลยก็ได้ มวลชนไม่มีขอบเขตจำกัดแน่นอน และที่สำคัญผู้ส่งไม่สามารถสังเกตปฏิกิริยาของผู้รับได้เลย โดยทันที สื่อมวลชนได้แก่ หนังสือพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

5. สื่อโสตทัศน (audiovisual media) เป็นสื่อที่ใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการได้ฟังทางหู (audio) และการได้เห็นทางตา (vision) เช่น สื่อโสต ได้แก่ เทปบันทึกเสียง วิทยุ ฯลฯ สื่อ

ทัศน์ ได้แก่ ภาพยนตร์โทรทัศน์ เป็นต้น โสตทัศนวัสดุ และ โสตทัศนอุปกรณ์ จึงจัดอยู่ในสื่อประเภท โสตทัศนด้วย

องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร มีองค์ประกอบใหญ่ ๆ 4 ประการ คือ

1. ผู้ส่งข่าวสาร (sender) หรือผู้สื่อสาร (communicator) หรือผู้เป็นต้นข่าว (source of message หรือ communication source) อาจจะเป็นบุคคลเดี่ยว คณะบุคคล หน่วยงาน สถาบัน ต่างๆ (ไม่ว่าจะเป็นสถาบันเล็ก สถาบันใหญ่ระดับประเทศ) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งข่าวสารและในขณะเดียวกัน ก็อาจจะเป็นผู้รับข่าวสาร (receiver) ก็ได้ หากมีการส่งข่าวสารกลับเป็นการตอบโต้กัน หรือที่เรียกว่า แบบยুক্তวิถีสื่อสาร (two-way communication)

2. ข่าวสาร (message) เป็นตัวข่าวสาร หรือเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการส่งไปให้ผู้รับข่าวสาร ได้แก่ข้อความข่าวสารเรื่องราวคำพูดอาจจะต้องมีการนำมาเข้ารหัส (encoder) ออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ หรือกิริยาท่าทางต่างๆ และผู้รับถอดรหัส (decoder) ออกมาในรูปที่ผู้รับจะสามารถเข้าใจได้

3. ช่องทางของข่าวสาร (channel) หรือสื่อกลาง (medium) เป็นสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดข่าวสาร หรือวิถีทางที่จะนำข่าวสารไปยังผู้รับ หากไม่มีสื่อกลางหรือช่องทางนี้ ข่าวสารก็ไม่สามารถไปถึงผู้รับได้

4. ผู้รับข่าวสาร (receiver) หรือจุดหมายปลายทางของผู้ส่งข่าวสาร (destination) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ และในขณะที่เป็นผู้รับข่าวสารก็สามารถจะเป็นผู้ส่งข่าวสารได้หากเป็นการสื่อสารแบบยুক্তวิถีสื่อสาร คือมีลักษณะที่ตอบโต้กัน

Rogers (1983) ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารว่าเป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงความรู้สึกรู้สึกความคิดหรือการกระทำต่างๆ โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลพฤติกรรมในที่นี้หมายถึงการเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกกลับมา ทร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่าการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในองค์การที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพประสานงานกับทุกฝ่ายปัจจัยของการอยู่ร่วมกันและความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกที่จะช่วยกันทำงานอย่างไรก็ตามสิ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานราบรื่นทำให้การประสานงานกันเป็นอย่างดีก็คือการติดต่อสื่อสารของสมาชิกในองค์การนั่นเอง ชรามม์ (Schramm, 1973) ได้พยายามอธิบายถึงกระบวนการติดต่อสื่อสารเป็นวงจรในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล 2 คนซึ่งกระบวนการสื่อสารจะเริ่มต้นตั้งแต่การแปลความหมายการ

ถ่ายทอดข่าวสารซึ่งกันและกันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นซ้ำกันไปเรื่อยจนกว่าทั้งสองฝ่ายจะเข้าใจซึ่งกันและกันสรุปไม่มีคำจำกัดความของการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะนำไปใช้กับพฤติกรรมการสื่อสารได้ทุกรูปแบบแต่ละคำจำกัดความจะมีวัตถุประสงค์และผลที่เกิดขึ้นแตกต่างกันจึงทำให้ความหมายของการสื่อสารกว้างและนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆการพิจารณาความหมายของการสื่อสารจึงต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมสื่อสารเป็นเรื่องๆไปดังนั้นการสื่อสารต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญๆ 3 ประการอันได้แก่ผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ผู้รับข่าวสาร (Receiver) และตัวข่าวสาร (Message) เมื่อนำมารวมกันจะเรียกว่าเป็นการสื่อสารการสื่อสารเป็นกิจกรรมที่ไม่อยู่นิ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีความยุ่งยากสลับซับซ้อนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆของการสื่อสารนั้นมีเหตุผล 4 ประการคือ

1. ช่วยให้มีโอกาสที่จะเลือกกระบวนการของการสื่อสารและปัจจัยต่างๆเพื่อนำไปใช้กับกิจกรรมทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นจริงทั้งนี้เพราะว่าไม่มีรูปแบบการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงชนิดเดียวที่สามารถนำไปใช้กับข้อมูลต่างๆทางการสื่อสารได้โดยสมบูรณ์
2. ช่วยให้ค้นพบความจริงใหม่ๆเกี่ยวกับการสื่อสารเพราะการสื่อสารแต่ละรูปแบบย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆกัน
3. ช่วยให้เกิดการคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับการสื่อสารขึ้นและรูปแบบเหล่านี้จะช่วยให้การคาดคะเนได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในแต่ละสภาพของการสื่อสารซึ่งการคาดคะเนเหล่านี้จะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยให้สามารถหาวิธีมาวัดปัจจัยและกระบวนการในการสื่อสารต่างๆได้เพราะรูปแบบการสื่อสารแต่ละอย่างมักจะมีลักษณะพิเศษที่เป็นของตัวเองในเรื่องเกี่ยวกับช่องทางของการสื่อสารหรือวิธีการส่งข่าวซึ่งจะสามารถวัดข้อมูลที่ถูกส่งออกไปได้

หลักสำคัญในการสื่อสาร

วิจิตร อาวะกุล (2525) ได้กล่าวถึงการสื่อสารที่มีประสิทธิผลต้องมีองค์ประกอบ 7 ประการคือ

1. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) การสื่อสารจะได้ผลนั้นต้องมีความเชื่อถือของในเรื่องของผู้ให้ข่าวสารแหล่งข่าวเพื่อให้เกิดความมั่นใจหรือเต็มใจรับฟังข่าวสารนั้น
2. ความเหมาะสม (Context) การสื่อสารที่ดีต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมของสังคมเครื่องมือสื่อสารนั้นเป็นเพียงสิ่งประกอบแต่ความสำคัญอยู่ที่ทำที่ท่าทางภาษา

คำพูดที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมสังคมหมู่ชนหรือสภาพแวดล้อมนั้นๆ การยกมือไหว้สำหรับสังคมไทยย่อมเหมาะสมกว่าการจับมือหรือการจับมือของฝรั่งย่อมเหมาะสมกว่าการไหว้ เป็นต้น

3. เนื้อหาสาระ (Content) ข่าวสารที่ดีจะต้องมีความหมายสำหรับผู้รับมีสาระประโยชน์แก่กลุ่มชนหรือมีสิ่งที่เขาจะได้ผลประโยชน์จึงน่าสนใจบางครั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งแต่อาจจะไม่มีสาระสำหรับคนบางกลุ่มในเรื่องนี้จึงต้องพิจารณาถึงกลุ่มชนเป้าหมายด้วย

4. บ่อยและสม่ำเสมอต่อเนื่องกัน (Continuity and Consistency) การสื่อข่าวสารจะได้ผลต้องส่งบ่อยๆ ติดต่อกันหรือมีการย้ำหรือซ้ำเพื่อเตือนความทรงจำหรือเปลี่ยนทัศนคติและมีความสม่ำเสมอต่อเนื่องต่อเนื่องไม่ขาดสายมิใช่ส่งข่าวสารชนิดขาดๆ หายๆ ไม่เที่ยงตรงแน่นอน

5. ช่องทางข่าวสาร (Channels) ข่าวสารจะเผยแพร่ได้ดีนั้นจะต้องส่งให้ถูกช่องทางของการสื่อสารนั้นๆ โดยมองหาช่องทางที่เปิดรับข่าวสารที่เราจะส่งและส่งถูกสายงานกรมกองหน่วยหรือโดยวิทยุโทรทัศน์หนังสือพิมพ์ฯลฯ ส่งถึงตัวบุคคลโดยตรงจะรวดเร็วหรือส่งที่บ้านได้รับเร็วกว่าการส่งไปให้ที่ทำงานเราควรเลือกช่องทางที่ได้ผลเร็วที่สุด

6. ความสามารถของผู้รับข่าวสาร (Capability of Audience) การสื่อสารที่ดีจะได้ผลนั้นต้องใช้ความพยายามหรือแรงงานน้อยที่สุด การสื่อสารจะง่ายสะดวกก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับของผู้รับซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่นสถานที่โอกาสอันวยนิตยและความรู้พื้นฐานที่จะช่วยให้เข้าใจเป็นต้น

7. ความแจ่มแจ้งของข่าวสาร (Clarity) ข่าวสารต้องง่ายใช้ภาษาที่ผู้รับเข้าใจคือใช้ภาษาของเขาศัพท์ที่ยากและสูงไม่มีประโยชน์ควรตัดออกให้หมดให้ชัดเจนเข้าใจง่ายมีความมุ่งหมายเดียวอย่าให้คลุมเครือหรือมีความหมายหลายแง่หรือคกหล่นข้อความบางตอนที่สำคัญไป

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารข้างต้นสรุปได้ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารกับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า ของจังหวัดเชียงใหม่ คือการติดต่อสื่อสารเป็นศิลปะในการทำให้ผู้อื่น มีความคิดความเข้าใจ และเปลี่ยนทัศนคติ ตรงกับผู้ส่งข่าวสาร การสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ผู้รับข่าวสาร (Receiver) และตัวข่าวสาร (Message) เหตุผลของการเรียนรู้รูปแบบการสื่อสารเพื่อช่วยให้มีโอกาสที่จะเลือกกระบวนการของการสื่อสารและปัจจัยต่างๆ ให้ค้นพบความจริงใหม่ๆ ช่วยให้เกิดการคาดคะเนล่วงหน้าและช่วยให้สามารถหาวิธีมาวัดปัจจัยและกระบวนการในการสื่อสารต่างๆ เช่นเดียวกันปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ต้องการรับสื่อต่างๆ ให้ได้หลากหลายรูปแบบ และได้รับรู้ข่าวจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลายช่องทาง เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถนำมาเปรียบเทียบและทำให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ เพื่อจะนำมาปรับใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ และ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จะต้องมีการวิเคราะห์สื่อ และนำมาใช้ให้เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายกับการเลี้ยงไก่ไข่จากการได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายๆแหล่ง โดยเฉพาะจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่ไข่โดยตรง

แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์

ประสบการณ์เป็นที่มาหรือเป็นรากฐานของความรู้ของมนุษย์อย่างแท้จริง มนุษย์จะมีความรู้อะไรหรือจะสามารถทำอะไร ได้อย่างแท้จริง ล้วนต้องอาศัยประสบการณ์การรับรู้ทางประสาทสัมผัสเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น ประสบการณ์นิยมเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และเป็นหัวใจของวิธีการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ (Alston, 1998) ประทุม อังกูรโรหิต (2543) รายงานไว้ว่า จากแนวคิดของนักปรัชญาพวกประสบการณ์นิยม (Experimentalism) ซึ่งมีจอห์น ดิวอี้ เป็นผู้นำนักปราชญ์ มีความเชื่อว่าความอยู่รอดของสรรพสัตว์ (ซึ่งหมายถึงมนุษย์ด้วยนั้น) ย่อมขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของสิ่งนั้นๆ ความเชื่อนี้ได้มาจากชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) เจ้าของทฤษฎีวิวัฒนาการซึ่งให้หลักไว้ว่าผู้ที่เหมาะสมที่สุดจะอยู่รอด (The Survival of the Fittest) ส่วนผู้ที่ไม่เหมาะสม ย่อมจะล้มหายตายจากไป จากความเป็นจริงข้อนี้ จอห์น ดิวอี้ จึงได้ยึดเอาเรื่อง “การปรับตัว” ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเป็นสาระสำคัญ หรือเป็นแก่นแห่งการศึกษา จากแนวคิดเรื่อง การปรับตัวนี้เอง จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) จึงเห็นค่านิยมย่อมมีปัญหาอยู่ตลอด ปัญหานั้นก็คือ การเผชิญต่อความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เป็นอยู่ทุกขณะนั่นเอง เมื่อมนุษย์ต้องพบ ปัญหาอยู่ตลอด การฝึกมนุษย์ให้แก้ปัญหาได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะช่วยให้ขจัดปัญหาที่มาขัดขวางการดำเนินชีวิตได้ และชีวิตนั้นก็อยู่รอดตลอดไป “ประสบการณ์” ตามความคิดของ จอห์น ดิวอี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประสบการณ์ปฐมภูมิ (Primary experience) และ ประสบการณ์ทุติยภูมิ (Secondary experience) ประสบการณ์ปฐมภูมิ คือ ประสบการณ์ที่ยังไม่เป็นความรู้ หรือยังไม่ได้มีการคิดไตร่ตรอง เป็นเพียงกระบวนการของการกระทำและการประสบความเปลี่ยนแปลงระหว่างอินทรีย์และสภาพแวดล้อม ส่วนประสบการณ์ทุติยภูมิ เป็นประสบการณ์ประเภทที่เป็นความรู้ คือ ได้ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองมาแล้ว ประสบการณ์ปฐมภูมิจะเป็นเนื้อหาของ ประสบการณ์ทุติยภูมิ เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับคิดไตร่ตรอง ประสบการณ์ที่เกิดจากการคิดไตร่ตรอง (Reflective thought) เรียกอีกอย่างว่าประสบการณ์การรู้ (Cognitive experience) จอห์น ดิวอี้ มีความเห็นว่าการศึกษาที่ถูกต้อง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาแบบเก่าหรือแบบจารีต (Traditional) หรือแบบอนุรักษ (Conservative) กับการศึกษาแบบใหม่หรือแบบก้าวหน้า (Progressive) เพียงระบบใดระบบหนึ่ง

ตามความหมายในพจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน “ประสบการณ์นิยม” ได้รับการนิยามว่า หมายถึง แนวคิดที่ถือว่า

1. ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ (experience) คือ ความรู้ที่ได้ผ่านประสาทสัมผัสโดยตรงแห่งเดียวเท่านั้น เป็นจริงและเชื่อถือได้ คือ เรารับรู้สิ่งใด ๆ ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส และสิ่งที่เราได้เห็น ได้ฟัง ได้สูดดมกลิ่น ได้ลิ้มชิมรส และได้ถูกต้องกายสัมผัส เป็นสิ่งที่ได้เห็น ฟัง สูดดมกลิ่น ลิ้มชิมรส และถูกต้องกายสัมผัสจริง ๆ เป็นจริง ๆ มิได้เป็นมายาภาพ จึงเป็นสิ่งหรือเป็นเรื่องน่าเชื่อถือได้

2. ความรู้ใด ๆ ของบุคคลต้องเกิดขึ้นหลังจากการมีประสบการณ์ (a posterior knowledge) เท่านั้น

3. ความรู้ที่มีอยู่ก่อนการมีประสบการณ์ (a prior knowledge) ใด ๆ อยู่ในโลกรนี้ คือ การที่เราจะมีความรู้ใดๆ ได้ เราต้องมีประสบการณ์ผ่านการเห็น ฟัง สูดดมกลิ่น ลิ้มชิมรส และถูกต้องกายสัมผัส ค่อยสะสมความรู้จากประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสไปที่ละน้อย จนมากด้วยประสบการณ์ในที่สุด หากมีความรู้ใดเกิดขึ้นในตัวเราก่อนการได้รับประสบการณ์ไม่ว่า นั่นก็คือปฏิเสธว่าไม่อาจมีความรู้ที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิดนั่นเอง

แนวคิดและวิธีการใช้เหตุผลแนวประสบการณ์ เน้นย้ำความสามารถของมนุษย์ในการรับรู้ผ่านการสังเกตและในการที่ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งภายนอก ความรู้ทุกอย่างของมนุษย์ได้มาจากการสร้างภาพประทับใจ (impression) แล้วกลายไปเป็นมโนภาพ (idea) ผ่านการรู้สึกหรือรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่กระทบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายของคนเรา (sensation)

จากแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ข้างต้นสรุปได้ว่ารากฐานของความรู้ของมนุษย์ล้วนต้องอาศัยประสบการณ์จากการรับรู้ผ่านทางประสาทสัมผัสเป็นพื้นฐานเช่นเดียวกัน ความรู้ต่างๆ ด้านการบริหารจัดการฟาร์มไก่ไข่ ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ใช้ประสบการณ์ที่มีความสำคัญมากจากการสัมผัสจริงนำมาใช้ในการบริหารทรัพยากรในฟาร์ม การตัดสินใจ การแก้ปัญหาและอุปสรรคในทุกๆด้านซึ่งการเลี้ยงไก่ไข่ที่จะประสบผลสำเร็จได้โดยราบรื่นก็ต้องอาศัยจากประสบการณ์ด้านการปฏิบัติจริงและวิชาการควบคู่กันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการฟาร์มไก่ไข่ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บัญญัติ เหล่าไพลูลย์ (2540: ข) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเกษตรแบบผสมผสานการเลี้ยงไก่ไข่ร่วมกับการเลี้ยงปลา พบว่าการเลี้ยงไก่ไข่ร่วมกับการเลี้ยงปลาอุกอัตราเจริญเติบโตของปลาอุกเมื่ออายุ 2, 4 และ 6 สัปดาห์ไม่แตกต่างกันระหว่างปลาอุกที่เลี้ยงในบ่อได้คอกไก่ไข่และปลาอุกที่เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำอย่างเดียวก แต่ผลผลิตรวมเมื่อปลาอุกมีขนาดที่ตลาดต้องการของปลาอุกที่เลี้ยงในบ่อได้คอกไก่ไข่มีแนวโน้มที่สูงกว่ารวมทั้งอัตราการเลี้ยงรอดก็สูงกว่าด้วย ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการเลี้ยงปลาอุกได้คอกไก่ไข่และปลาอุกที่เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำอย่างเดียวก พบว่าการเลี้ยงปลาอุกได้คอกไก่ไข่มีรายจ่ายต่ำกว่าการเลี้ยงปลาอุกด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำอย่างเดียวก 3,350 บาท รายได้รวมสูงกว่า 858 บาท ทำให้มีกำไรสุทธิ 300 บาท ขณะที่การเลี้ยงปลาอุกด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำอย่างเดียวกขาดทุน 3,908 บาทสำหรับอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้เท่ากับร้อยละ 5.79 และ -90.40 อัตรากำไรสุทธิต่อรายจ่ายเท่ากับร้อยละ 6.15 และ -47.48 ตามลำดับ

วินัย เหลืองวิโรจน์ (2544: ง) ได้ศึกษาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตไข่ไก่เพื่อการตัดสินใจ: กรณีศึกษาฟาร์มสมควร จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการผลิตไข่ไก่ของฟาร์มขนาดเล็ก และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อทำการตัดสินใจการศึกษาข้อมูลต้นทุนการผลิตจัดทำโดยการรวบรวมข้อมูลต้นทุนจากการผลิตจริงจากฟาร์มสมควรนำมาคำนวณและนำเสนอในรูปแบบเดียวกับสำนักงานเศรษฐกิจ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้ เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อทราบแนวทางในการลดต้นทุน ทั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ 4 แนวทางคือ

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตไข่ไก่ในกรณีศึกษาและต้นทุนการผลิตไข่ไก่ทั่วไปปี 2533-2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความแตกต่างของต้นทุนในกรณีศึกษากับต้นทุนทั่วไป
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปลดไก่ที่อายุ 75 สัปดาห์ และ 102 สัปดาห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาระยะเวลาการปลดไก่ที่ให้ผลกำไรขาดทุนที่ดีกว่า
3. การวิเคราะห์การตัดสินใจเริ่มเลี้ยงไก่รุ่นใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดสินใจซื้อไก่รุ่นใหม่ที่ต้นทุนต่ำที่สุด
4. การวิเคราะห์การตัดสินใจปลดไก่รุ่นเก่า มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางตัดสินใจปลดไก่รุ่นเก่าให้มีกำไรสูงสุดภายใต้ภาวะราคาไข่ไก่ที่ผันผวน

ผลจากการศึกษาพบว่าต้นทุนการผลิตไก่ไข่ของฟาร์มกรณีศึกษามีต้นทุนเฉลี่ยตัวละ 357.20 บาท สูงกว่าฟาร์มทั่วไปซึ่งมีต้นทุนเฉลี่ยตัวละ 282.92 บาท สาเหตุเนื่องจากฟาร์มขนาดเล็กไม่สามารถผลิตพันธุ์และอาหารไก่เองได้ แต่ฟาร์มขนาดใหญ่มีโรงงานผลิตพันธุ์สัตว์และอาหารไก่ของตนเอง และการเลี้ยงไก่แบบขังกรงๆละหนึ่งตัวโดยการวางกรงชั้นเดียวทำให้มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือนและค่าแรงงานเฉลี่ยต่อตัวไก่สูงกว่าฟาร์มทั่วไปที่เลี้ยงไก่แบบขังกรงๆละ 2-4 ตัว และวางกรง 2 ชั้น สำหรับต้นทุนการผลิตไข่ไก่ของฟาร์มในกรณีศึกษาหากปลดไก่ที่อายุ 75 สัปดาห์เฉลี่ยฟองละ 1.6039 บาท และถ้าปลดไก่ที่อายุ 102 สัปดาห์ จะมีต้นทุนเฉลี่ยฟองละ 1.5133 บาท

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าผลกำไรขาดทุนตามเกณฑ์คงค้างของการปลดไก่ที่อายุ 102 สัปดาห์ขาดทุน 99,908.12 บาท น้อยกว่าการขาดทุนที่เกิดจากการปลดไก่ที่อายุ 75 สัปดาห์ ซึ่งขาดทุน 105,050.72 บาท แต่ผลกำไรตามเกณฑ์เงินสดของการปลดไก่ที่อายุ 75 สัปดาห์ขาดทุน 4,026.65 บาท และถ้าปลดไก่ที่อายุ 102 สัปดาห์กำไร 47,536.44 บาท ส่วนการตัดสินใจซื้อไก่รุ่นใหม่จะมีต้นทุนในการเลี้ยงไก่ก่อนให้ไข่สัปดาห์ละ 3.9282 บาท โดยให้ซื้อไก่ที่มีอายุน้อยกว่า ถ้าหากต้นทุนในการเลี้ยงไก่ก่อนให้ไข่ต่อสัปดาห์มากกว่า 3.9282 บาท ให้ซื้อไก่ที่มีอายุน้อยกว่า และการวิเคราะห์การปลดไก่รุ่นเก่าพบแนวทางการตัดสินใจปลดไก่ดังนี้ ถ้าไข่ไก่ฟองละ 1.30, 1.35, 1.40 และ 1.45-1.50 บาท ควรปลดไก่ที่ 87, 90, 99 และ 101 สัปดาห์ตามลำดับ ก็จะได้ผลกำไรสูงสุด ทั้งนี้จุดตัดสินใจอาจเปลี่ยนไปหากราคาอาหารไก่และดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาที่พบคือเกษตรกรรายย่อยมักจะไม่มีความรู้ทางบัญชีจึงไม่สนใจค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายด้วยเงินสด เช่น ค่าเสื่อมโรงเรือน ค่าเสียโอกาส ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าเกษตรกรยังคงดำเนินการผลิตถึงแม้ว่าการคำนวณกำไรขาดทุนทางบัญชีจะปรากฏผลขาดทุนก็ตาม แนวทางแก้ไขคือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตไก่ไข่ ควรแนะนำความรู้ทางบัญชี ควบคู่ไปกับความรู้ทางการเกษตรด้วย

รุ่งทิพย์ ทิพย์โหมยิตคุณ (2545: 108) ได้ศึกษาธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่ ในตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทน รวมทั้งผลพลอยได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ การจัดการธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่ ในด้านการจัดการ แรงงาน การผลิต การตลาด และการเงิน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการเลี้ยงไก่ไข่ โดยสุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบง่าย (simple random sampling) ในสัดส่วนร้อยละ 30 จากประชากร 59 ราย ซึ่งได้ตัวอย่างประชากรทั้งหมด 18 ราย การศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์หาค่าผลรวม ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด โดยใช้โปรแกรม Microsoft excel

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 43.11 ปี ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 94.44 จบชั้นประถมศึกษาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.55 คน อาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือนส่วนใหญ่คือ เลี้ยงไก่ไข่และทำนา การถือครองที่ดินเฉลี่ย 4.83 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 1.94 ไร่ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 6.33 ปี เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 653,330.26 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการเกษตรถึงร้อยละ 86.46 โดยค่าใช้จ่ายในการเกษตรทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 712,116.78 บาท ซึ่งร้อยละ 88 ได้จากการขายไก่ไข่ รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนของเกษตรกร 58,786.52 บาท สำหรับรายได้สุทธิสำหรับการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ยต่อครัวเรือน 110,839.45 บาท ในส่วนภาวะหนี้สินของครัวเรือน ทุกครัวเรือนมีหนี้สินค้างชำระ 167,111.11 บาทต่อครัวเรือน

การจัดการธุรกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ภาพรวมของการจัดการธุรกิจของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง ($x=1.93$) โดยเกษตรกรทั้งหมดมีการจัดการธุรกิจด้านแรงงาน การผลิต การตลาด และการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) ภาพรวมของการจัดการของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ($x=1.99$) โดยเกษตรกรที่มีการจัดการแรงงานอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 94.44 และไม่มีการจัดการคิดเป็นร้อยละ 5.56 2) ภาพรวมการจัดการการผลิตของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ($x=1.92$) โดยเกษตรกรที่มีการจัดการการผลิตในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 83.33 มีการจัดการอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 5.56 และไม่มีการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 11.11 3) ภาพรวมการจัดการการตลาดของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง($x=1.69$)โดยเกษตรกรที่มีการจัดการการตลาดอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50 และไม่มีการจัดการคิดเป็นร้อยละ 50 และ 4) ภาพรวมการจัดการการเงินของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีการจัดการเงินอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.66 มีการจัดการดีคิดเป็นร้อยละ 27.78 และไม่มีการจัดการคิดเป็นร้อยละ 5.56

ปัญหาที่สำคัญในการผลิต ได้แก่ ราคาอาหารสำเร็จรูป และวัตถุดิบผสมอาหารที่มีราคาสูงขึ้นทุกปี ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาแมลงวันพบมากในฤดูฝน และปัญหาเรื่องการตลาดส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรได้รับมีการปรับตัวขึ้นลงอย่างรวดเร็ว เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรอง

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่ไข่ ค่าลงทุนในการเลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมด 119,239.14 บาท ต้นทุนการเลี้ยง 523.96 บาท รายได้จากไข่ 524.84 บาทต่อตัว โดยมีกำไรสุทธิ 18.88 บาทต่อตัว ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1.57 บาทต่อฟอง และได้กำไรสุทธิจากไข่ไก่

0.06 บาทต่อฟอง เกษตรกรจะต้องผลิตไข่ไก่ให้ได้ 851,708.14 ฟอง และต้องเลี้ยงไก่ไข่ 2.64 รุ่น (1 รุ่นเลี้ยงเฉลี่ย 1,043 ตัว) จึงจะคุ้มค่าการลงทุน

รุ่งธรรม ลัดพลี (2544: 17) ได้กล่าวถึงค่านิยมของเกษตรกรในการผลิตและการบริโภคไข่ไก่ซึ่งเกิดจากความคลาดเคลื่อนในค่านิยมวัฒนธรรมทำให้เกิดความเข้าใจผิดและหลงผิด ทั้งที่ไข่เป็นอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมหาศาลคนส่วนใหญ่บริโภคไข่มาตั้งแต่แรกเกิด และในอดีตมีการสร้างค่านิยมในการบริโภคไข่แต่ปัจจุบันได้เกิดความคลาดเคลื่อนในค่านิยมหากสังเกตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการของนักกีฬาซึ่งเมนูอาหารก็หนีไม่พ้นไข่เนื่องจากไข่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงให้พลังงานจึงเหมาะที่จะเป็นอาหารให้นักกีฬาไข่เป็นอาหารที่ง่ายต่อการปรุงเป็นอาหารรับประทานและไข่เป็นอาหารที่ไม่น่าจะมีพิษภัยต่อสุขภาพมนุษย์แต่ที่คนส่วนใหญ่ได้หลงผิดไปว่าการบริโภคไข่มากเกินไปจะเกิดพิษภัยต่อสุขภาพซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากค่านิยมที่หลงผิดหากจะทำการเปรียบเทียบกับบริโภคเด็ก ไอศกรีม น้ำสลัด อาหารที่กล่าวถึงนี้จะมีปริมาณไข่แดงผสมอยู่ในสัดส่วนที่สูงแต่คนมีค่านิยมในการบริโภค จึงไม่ได้กล่าวหาว่าอาหารเหล่านั้นมีผลกระทบต่ออาการเกิดโรคร้ายให้กับมนุษย์ และหลักฐานที่พบเห็นคือได้สังเกตคณะแพทย์โรงพยาบาลศิริราชที่ถวายเป็นการรักษาแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ร่วมวงรับประทานอาหารปรากฏว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคหัวใจเป็นผู้รับประทานไข่คนแรก ข้อสังเกตดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าไข่เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและไม่มีพิษภัยต่อสุขภาพอย่างแน่นอน และแม้แต่คนป่วยที่เป็นอัมพาตก็ยังบริโภคไข่ได้ เนื่องจากไข่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงไข่จะช่วยในการฟื้นฟูร่างกายที่เจ็บป่วย อย่างไรก็ตามอาหารที่บริโภคเข้าไปทุกชนิดคือสารพิษ และการกล่าวสรุปว่าบริโภคไข่มากเกินไปแล้วจะเกิดโรคร้ายไข่เจ็บจึงไม่เป็นความจริง และไข่ไก่ไทยมีขนาดเล็กกว่าไข่ไก่อเมริกันจึงทำให้คนไทยสามารถบริโภคไข่ไก่ในจำนวนฟองที่มากกว่าได้

กุสุมา สุทธิรักษา (2545: ก) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบสภาพทั่วไป ต้นทุน และผลตอบแทน 2) การจัดการผลิตและการตลาด และ 3) ปัญหาและอุปสรรคการเลี้ยงไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบรับจ้างเลี้ยง กลุ่มเกษตรกรตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระจำนวน 5 ราย ผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบรับจ้างเลี้ยง จำนวน 20 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล ในช่วงเดือน กันยายน 2544 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการวิจัยมีดังนี้ ประเภทการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่าร้อยละ 74.10 เป็นประเภทแบบรับจ้างเลี้ยง ที่เหลือร้อยละ 25.90 เป็นประเภทแบบอิสระ พันธุ์ไก่ไข่ที่ใช้เลี้ยงเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระนิยมใช้ไก่พันธุ์ ฮับบาร์ค โกลเด้นท์ค

อมเมท เบทาโกรเลเยอร์ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รับจ้างเลี้ยงนิยมใช้ไก่ไข่พันธุ์ โรมัน เบทาโกรเลเยอร์ ซีพีบราวน์ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและปริญญาตรี ในอัตราส่วนเท่ากันร้อยละ 40 อายุผู้เลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 43 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.4 คน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รับจ้างเลี้ยง ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ในอัตราส่วนเท่ากันร้อยละ 75 อายุผู้เลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 42 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.7 คน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 8.6 ปี เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รับจ้างเลี้ยง มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 4.3 ปี หัวหน้าครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ มีอาชีพหลักและอาชีพรองเช่นทำนา รับราชการและเลี้ยงไก่ไข่ คำขายเกษตรกรผสมผสานกับเลี้ยงไก่ไข่ คิดเป็นร้อยละ 20 ในสัดส่วนที่เท่ากัน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบรับจ้างมีอาชีพหลักและอาชีพรอง เช่นเลี้ยงไก่ไข่และทำนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ มีโรงเรือนจำนวน 1 หลังคิดเป็นร้อยละ 60 ลักษณะโรงเรือนก่อสร้างเป็นพื้นซีเมนต์หลังคาสังกะสี เป็นโรงเรือนระบบเปิดทั้งหมด สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รับจ้างเลี้ยง มีโรงเรือนจำนวน 1 หลังคิดเป็นร้อยละ 90 เป็นโรงเรือนระบบปิด (Evap.) คิดเป็นร้อยละ 70 เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระดำเนินธุรกิจแบบบุคคลธรรมดาทั้งหมด การถือครองที่ดินเฉลี่ย 22.75 ไร่ต่อครัวเรือน ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่รับจ้างเลี้ยง การดำเนินธุรกิจแบบบุคคลธรรมดาทั้งหมด โดยรับจ้างเลี้ยงมีอยู่ 2 ลักษณะคือ รับจ้างเลี้ยงแบบมีสัญญาผูกพันประกันราคาประกันไว้ และแบบรับจ้างเลี้ยงแบบมีสัญญาผูกพัน ราคาขายผลผลิตตามน้ำหนักไข่ไก่ตามเกณฑ์ที่บริษัทตั้งไว้ การถือครองที่ดินเฉลี่ย 23.82 ไร่ต่อครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระต้นทุนเฉลี่ยต่อตัว 404.63 บาท และต้นทุนเฉลี่ยต่อฟอง 1.46 บาท ผลผลิตไข่ไก่ 274.18 ฟองต่อตัว รายได้สุทธิต่อครัวเรือนเท่ากับ 1.74 บาท ผลผลิตไข่ไก่ 287.05 ฟองต่อตัว รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 156,453.86 บาท

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อิสระ มีต้นทุน ผลผลิต และรายได้ที่ต่ำกว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบรับจ้างเลี้ยง ทำให้เห็นว่าแนวโน้มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ต่อไปจะไปเป็นลูกเจ้าของบริษัทรับจ้างเลี้ยงเป็นส่วนมาก เนื่องจาก มีการจัดการที่ดีกว่า ไม่ต้องลงทุนในด้านพันธุ์ไก่ไข่ อาหาร และวัคซีน ที่สำคัญไม่มีปัญหาด้านการตลาด เพราะมีสัญญาด้านการประกันราคาขายทำให้เกษตรกรลดความเสี่ยงในด้านราคา ทำให้การทำธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่ประสบผลสำเร็จได้

ไกรสร ชุนคล้าย (2546: ง) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของการทำฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการผลิต 2545 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ กลุ่มตัวอย่างที่ให้เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด

จำนวนทั้งสิ้น 98 ตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรือนระบบเปิด จำนวน 49 ราย และกลุ่มที่สอง เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรือนระบบปิด จำนวน 49 ราย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการผลิตของการทำฟาร์มไก่ไข่ในโรงเรือนระบบเปิดมีปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับความสำคัญคือ พันธุ์ไก่ไข่ อาหารและแรงงานคนตามลำดับ นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้ปริมาณพันธุ์ไก่ไข่น้อยกว่าระดับที่เหมาะสม ขณะที่มีการใช้ปริมาณอาหารและแรงงานคนมากกว่าระดับที่เหมาะสม ส่วนปัจจัยการผลิตของการทำฟาร์มไก่ไข่ในโรงเรือนระบบปิด ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับความสำคัญคือ พันธุ์ไก่ไข่ รองลงมาคือแรงงานเครื่องจักร และอาหาร ตามลำดับ นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพเช่นกัน โดยการใช้ปริมาณพันธุ์ไก่ไข่น้อยกว่าระดับที่เหมาะสม และการใช้ปริมาณอาหาร รวมถึงแรงงาน เครื่องจักร มากกว่าระดับที่เหมาะสม สำหรับปัญหาสำคัญของเกษตรกรคือ เกษตรกรจะประสบปัญหา ราคาผลผลิตตกต่ำอย่างต่อเนื่องและปัจจัยการผลิตของวัตถุดิบเพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ การใช้ปัจจัยการผลิตควรคำนึงถึงผลตอบแทนที่ได้รับว่าคุ้มค่าหรือไม่โดยเกษตรกรที่ทำฟาร์มระบบเปิด ควรมีการลดปริมาณการใช้ปัจจัยด้านอาหารและแรงงานคนลง เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตให้ลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ส่วนเกษตรกรที่ทำฟาร์มระบบปิด เกษตรกรควรมีการลดปริมาณการใช้ปัจจัยด้านอาหารและแรงงานเครื่องจักรลงเพื่อลดต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตให้ลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น

ปราณี สุรินทร์ (2548: จ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์ที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ในเขตภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์ 2) ศึกษาระดับทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ 3) เปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เปรียบเทียบระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 5) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์กับระดับทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่ในเขตภาคกลาง จำนวน 381 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Sample t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA: F-test) เมื่อพบว่ามีความสำคัญ

ทางสถิติทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's moment correlation analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ การจัดการ การควบคุม การจูงใจ และการวางแผน

ผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการเลี้ยงไก่ไข่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย การผลิต และราคา

ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติของผู้ประกอบการการเลี้ยงไก่ไข่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพ ประสบการณ์การเลี้ยงไก่ไข่ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการเลี้ยงไก่ไข่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพ และประสบการณ์การเลี้ยงไก่ไข่ที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจอาหารสัตว์กับระดับทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ โดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 พบว่า ระดับทัศนคติของผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับการวางแผน (0.755) การจัดการ (0.886) การจูงใจ (0.704) และการควบคุม (0.605) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูงถึงระดับสูงมาก

ศราวุฒิ นามวงษ์ (2550: 3) ได้ศึกษาถึงผลจากการกำหนดมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ที่มีต่อสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงใหม่-ลำพูน จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ระดับของผลกระทบและความแตกต่างของระดับผลกระทบจากการกำหนดมาตรฐานฟาร์มต่อสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงใหม่-ลำพูน จำกัด ซึ่งดำเนินกิจการในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 56 ฟาร์ม โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป (SPSS for windows)

ผลการสำรวจพบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 47 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีที่ดินเป็นของตนเอง ขนาดพื้นที่ฟาร์มเฉลี่ย 5 ไร่ ส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ไข่มาแล้ว 8 ปี จำนวนไก่เฉลี่ย 9,424 ตัว โรงเรือนเฉลี่ย 2 หลัง เฉลี่ยหลังละ 656 ตารางเมตร ทุกรายเลี้ยงไก่ไข่ประเภทอิสระ ส่วนใหญ่ผสมอาหารใช้เอง ไม่กู้ยืมเงินทุนจากที่อื่น มีแรงงานใน

ครอบครัวเฉลี่ย 2 คน มีลูกจ้างในฟาร์มเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกอบรมการเลี้ยงไก่ไข่จนถึงปี 2548 เฉลี่ย 5 ครั้ง มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ยปีละ 167,785 บาท และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย 4 ปี

จากการกำหนดมาตรฐานฟาร์มมีผลทำให้การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ได้รับผลในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น คือทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ลักษณะของฟาร์ม การจัดการโรงเรือน การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์ การจัดการบุคลากร คู่มือการจัดการฟาร์ม ระบบการบันทึกข้อมูล การจัดการอาหารและน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ปีกมีผลกระทบน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์และไม่มีปัญหากับตนเอง แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องมาตรฐานฟาร์มในระดับปานกลาง แต่เกือบทั้งหมดเคยผ่านการฝึกอบรมจากกรมปศุสัตว์ ต้องการให้กรมปศุสัตว์ช่วยเหลือเกี่ยวกับความรู้เรื่องการจัดการฟาร์ม การขอสินเชื่อเพื่อปรับปรุงฟาร์ม มีปัญหาคือหลักทรัพย์ค้ำประกัน และวงเงินกู้ สำหรับเรื่องการตลาดเกษตรกรถือว่าเป็นปัญหาของการเลี้ยงไก่ไข่ ทั้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแผนการขยายกิจการ จะเลี้ยงเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ชินกร สุนะ (2550: ง) ได้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการปรับสภาพฟาร์มไก่ไข่ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการป้องกันโรคไข้หวัดนก การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลกระทบและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อโรคไข้หวัดนก และเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยน โรงเรือนจากแบบเปิดไปเป็นแบบปิด โดยแบ่งการสำรวจเป็น 2 ชุดคือ 1) ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทางด้านการผลิต และความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก โดยสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 69 ราย ในช่วงเดือน กรกฎาคม 2547 - กรกฎาคม 2548 และ 2) แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลกำไรจากการปรับเปลี่ยนโรงเรือนภายหลังจากการใช้มาตรการควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยใช้ข้อมูลของปี 2548 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 12 ราย นอกจากนี้ยังได้ใช้ข้อมูลของทางราชการและรายงานอื่นประกอบด้วย ผลปรากฏว่าผลผลิตไข่ไก่ทั้งประเทศหลังพบไข้หวัดนก (2547 vs. 2546) มีปริมาณลดลง 25.9% ส่วนในเชียงใหม่ลดลง 24.7% ทั้งนี้เพราะได้ทำลายแม่ไก่พ่อแม่พันธุ์เพิ่มขึ้น 17.9% เมื่อสำรวจข้อมูลจากผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าฟาร์มที่ถูกทำลายเนื่องจากอยู่ในรัศมี 5 ก.ม. มีถึง 56 ฟาร์ม แต่มีเพียง 3 ฟาร์มเท่านั้นที่มีไก่ป่วยตาย จากมาตรการควบคุมโรคด้วยการทำลายไก่และกำหนดให้หยุดเลี้ยงเป็นระยะเวลา 90 วัน เป็นผลทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อ้อยละ 71% ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ลดลง เมื่อถามถึงความคิดเห็นต่อโรคไข้หวัดนก ส่วนใหญ่ต้องการทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรค (41 ราย; 59.4%) ไม่เห็นด้วยกับการทำลายสัตว์ปีก (55 ราย; 94.2%) ไม่เชื่อว่าบริโภคสัตว์ปีกแล้วทำให้เกิดโรค (41 ราย; 59.4%) และยังคงบริโภคปกติ (45 ราย; 65.2%) ซึ่ง

แตกต่างจากกลุ่มที่มีความเห็นตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) สำหรับข้อกำหนดของภาครัฐที่จะให้ปรับเปลี่ยนโรงเรือนปิด (50 ราย; 84.7%) และต้องการเปลี่ยนไปทำอาชีพใหม่ เช่น เลี้ยงสุกร และ โค (10% ของกลุ่มตัวอย่าง)

เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายและผลกำไร โดยใช้ข้อมูลการผลิตในปี 2548 (หลังเกิดโรค) เทียบกับปี 2546 (ก่อนเกิดโรค) ผลปรากฏว่า ต้นทุนการผลิตมีค่าสูงขึ้น 21.7% (545.33 vs. 448.18 บาท/ตัว) ซึ่งเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจและค่าเงินเฟ้อ แต่อย่างไรก็ดี ค่าใช้จ่ายประเภทยาป้องกันและควบคุมโรค มีปริมาณสูงขึ้นอย่างชัดเจน (28.3%) ทั้งนี้เพราะความเข้มงวดต่อระบบการป้องกันและควบคุมโรค สำหรับการเปรียบเทียบผลการปรับเปลี่ยนสภาพโรงเรือนนั้น ปรากฏว่า การเปลี่ยนจากโรงเรือนเปิดไปเป็นโรงเรือนปิด ทำให้ต้นทุนการผลิตไก่ไข่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง (505.87 vs. 487.64 บาท/ตัว; $p < 0.01$) แต่กลับไม่พบความแตกต่างของผลกำไรจากโรงเรือนทั้งสองประเภท (ได้กำไร 0.02-0.03 บาท/ฟอง) ผลการสำรวจข้างต้นสรุปว่า การใช้มาตรการโดยกำหนดให้ผู้เลี้ยงไก่ไข่ต้องปรับมาตรฐานฟาร์ม ตามเงื่อนไขของแหล่งเงินทุนจากโรงเรือนระบบเปิดไปเป็นระบบปิด อาจเป็นอุปสรรคต่อเกษตรกรรายย่อยที่มีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอและไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวได้ จำเป็นต้องออกจากระบบการผลิตสัตว์ปีกของประเทศไทย

วีรบูรณ์ สุทธิสุภา (2552: ก) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนเชิงกลยุทธ์: กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการฟาร์มไก่ไข่ที่ใช้โรงเรือนระบบปิด ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพทั่วไปในการดำเนินงานธุรกิจฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ระบบปิด (Evaporative cooling system: EVAP) การบริหารจัดการฟาร์มระบบการผลิตแบบมีพันธะสัญญาซื้อขาย (Contract farming) รวมถึงสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อทำการวิเคราะห์และวางแผนเชิงกลยุทธ์

สภาพทั่วไปในการดำเนินงานของฟาร์มเป็นฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ที่ใช้โรงเรือนระบบปิด ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ไข่เป็นเวลา 3 ปี อาชีพหลักคือ การเลี้ยงไก่ไข่ ไม่มีอาชีพรอง ใช้ที่ดินของตนเอง นอกจากรายได้จากการเลี้ยงไก่แล้วยังมีรายได้อื่นนอกจากภาคเกษตร แหล่งเงินทุนกู้ยืมสถาบันการเงิน บมจ. ธนาคารกรุงไทย สาขาขอนแก่น ภาระหนี้จำนวน 6,000,000 บาท ระยะเวลาในการกู้ 12 ปี เงื่อนไขผ่อนชำระ เดือนละ 80,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี ฟาร์มแห่งนี้มีรายได้จากการขายไข่ไก่และขายไก่แก่ปลดระวางรวมทั้งขายมูลไก่ โดยรายได้จากการเลี้ยงต่อรุ่นจำนวน 1 เล้า 15,000 ตัว น้อยกว่ารายจ่าย จึงทำให้ขาดทุนธุรกิจขาดสภาพคล่อง ต้องยื่นความจำนงขอกู้เงินจากธนาคารเพิ่มเติมแต่ไม่ได้รับการอนุมัติการชำระเงินกู้กับธนาคารได้ขาดส่งเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงต้องมีการปรับโครงสร้างหนี้โดยเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการผ่อนชำระหนี้

มีการบริหารฟาร์มระบบการผลิตแบบมีสัญญาซื้อขายกับบริษัทใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น เป็นการรับจ้างเลี้ยงแบบมีสัญญาโดยจะกำหนดราคาซื้อขาย ประกันราคาผลผลิตที่แน่นอน ประกันความเสี่ยงให้กับเจ้าของฟาร์มไม่ว่าราคาจะขึ้นหรือลงเท่าไร เกษตรกรได้กำไรแน่นอน ตามสัญญา มีการจัดการที่ดี ไม่ต้องลงทุนในด้านพันธุ์ อาหาร ยาและวัคซีน ที่สำคัญไม่มีปัญหาด้านการตลาด เพราะมีสัญญาประกันราคาขายทำให้เกษตรกรลดความเสี่ยงในด้านราคา

โดยแนวทางในการกำหนดแผนเชิงกลยุทธ์ คือต้องมีการจัดการการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาการตายของไก่ที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นในระหว่างการเลี้ยงให้ลดลงมากที่สุด ไม่เกินร้อยละ 5 จะทำให้จำนวนไก่ไข่ที่จะผลิตไข่เพิ่มมากขึ้น ช่วยสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมและลดต้นทุนลง และบริษัทคู่สัญญาจะต้องมีความเป็นธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบกับผู้ร่วมลงทุน โดยจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนระยะยาวถึงจะดำเนินกิจการต่อไปได้ และมีผลประกอบการที่มีกำไร และมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนดของสถาบันการเงิน ทำให้การดำเนินงานธุรกิจมีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

กิตติพัฒน์ แสงภักดีโยธิน (2553: ๗) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับระบบการผลิตและการค้าไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง ปัญหาของระบบการผลิต การค้าไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันการเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศไทยมีการพัฒนาเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมและส่งเสริมธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม

การศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยสองส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากตำรา บทความ กฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ และส่วนที่สองเป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร เพื่อเสนอแนะแนวทางการบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

ผลจากการศึกษาพบว่า กฎหมายไทยที่ใช้บังคับการควบคุมการค้าและการผลิตไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ในปัจจุบัน เช่น พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ พ.ศ. 2549 เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการประกอบการธุรกิจไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ อันขัดต่อหลักการแข่งขันทางการค้าและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชน ซึ่งมีประเด็นที่ควรปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ด้านองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจไก่

ไข่และผลิตภัณฑ์ ด้านระบบการค้าไข่ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาธุรกิจไข่ไก่และผลิตภัณฑ์เป็นต้น

ดังนั้นผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้บัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการควบคุมและส่งเสริมธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ ในด้านต่างๆกล่าวคือ กำหนดให้มีองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแล คือ คณะกรรมการไข่ไก่และผลิตภัณฑ์มีการควบคุมการนำเข้าปุ๋ยสัตว์ไข่ไก่และพ่อแม่พันธุ์ไข่ไก่จากต่างประเทศ โดยกำหนดเงื่อนไขและการนำเข้าในลักษณะของการกำหนดเพดานขั้นสูงสำหรับผู้ที่ประสงค์จะนำเข้าเพื่อให้มีการกระจายไข่ไก่ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง กำหนดให้ผู้นำเข้าปุ๋ยสัตว์ไข่ไก่และพ่อแม่พันธุ์ไข่ไก่ และผู้เลี้ยงไก่ไข่ต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนการเลี้ยง นอกจากนี้ กำหนดให้มีการแสดงข้อความหรือเครื่องหมายบนเปลือกไข่ไก่เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถทราบถึงแหล่งผลิตไข่ไก่ และวันเดือนปีที่ควรบริโภค และกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาธุรกิจไข่ไก่และผลิตภัณฑ์

วรินทร์ ภักดียิ่ง (2554: ก) ได้ศึกษาถึงการหาขนาดความจุและจำนวนโรงเรือนเลี้ยงไก่รุ่นและไข่ไก่ที่เหมาะสมกับปริมาณความต้องการเลี้ยงลูกไก่ในแต่ละสัปดาห์และมีต้นทุนในการเลี้ยงไก่ที่น้อยที่สุด: กรณีศึกษาฟาร์มไก่ไข่จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากการเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศไทยได้ประสบปัญหาการระบาดของไข้หวัดนก ทำให้มีการทำลายไข่ไก่ไปหลายล้านตัว เกษตรกรจึงต้องมีการปรับปรุงโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่จากโรงเรือนระบบเปิดเป็นโรงเรือนระบบปิดที่มีการควบคุมอุณหภูมิโดยระบบระเหยไอน้ำเย็น ประกอบกับการเลี้ยงไก่ที่ซับซ้อน และขนาดของโรงเรือนเลี้ยงไก่มีขนาดโรงเรือนที่แตกต่างกันทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จึงเกิดปัญหาการผสมกันของอายุไก่ เมื่อถึงระยะเวลาของการปลดไก่ จะทำการปลดไก่ออกหมดทั้งโรงเรือน เพื่อทำความสะอาดโรงเรือนเลี้ยงไก่ ซึ่งไก่ที่มีอายุไม่ครบกำหนดการปลดไก่จึงถูกปลดออกจากโรงเรือนก่อนกำหนด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตไข่เพิ่มสูงขึ้นประกอบกับการสูญเสียไข่ไก่ที่ไก่สามารถผลิตได้ในระยะเวลาที่ไม่ถึงกำหนดการปลดไก่ ดังนั้นวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือ พัฒนาฮิวริสติกส์อัลกอริทึม (Hiorisatiankorithuem) เพื่อหาค่าคำตอบเบื้องต้นและปรับปรุงคำตอบด้วย เมตะฮิวริสติกส์ (Metahiorisati) คือวิธีการทางเงินเนติกอัลกอริทึม (Chennetikankorithuem) ร่วมกับวิธีการหาค่าคำตอบใกล้เคียงเพื่อหาขนาดความจุและจำนวนโรงเรือนเลี้ยงไก่รุ่นและไข่ไก่ที่เหมาะสมกับปริมาณความต้องการเลี้ยงไก่ในแต่ละสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนในการเลี้ยงไก่ทั้งหมดจากวิธีการหาขนาด และจำนวนโรงเรือนด้วยฮิวริสติกส์อัลกอริทึม (Hiorisatiankorithuem) กับเมตะฮิวริสติกส์ (Metahiorisati) พบว่า เมตะฮิวริสติกส์ (Metahiorisati) มีต้นทุนในการเลี้ยงไก่รุ่น และไข่ไก่น้อยกว่าค่าคำตอบจากฮิวริสติกส์อัลกอริทึม (Hiorisatiankorithuem) อยู่ที่ 2.76 และ 0.44% ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาขนาดและจำนวนโรงเรือนของบริษัท กรณีศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความ

เป็นไปได้ในการสร้างโรงเรียนตามขนาดและจำนวน โรงเรียนที่หาได้จากเมตะฮิวริสติกส์ (Metahiorisati) พบว่า ขนาดและจำนวนโรงเรียนเลี้ยงไก่รุ่นและไก่ไข่ที่หาจากเมตะฮิวริสติกส์ (Metahiorisati) มีความเหมาะสมมากกว่าขนาดและจำนวนโรงเรียนของบริษัทกรณีศึกษาอยู่ที่ 42.32 และ 18.46% ตามลำดับ โดยมีปัจจัยด้านปริมาณการสั่งซื้อไก่ในแต่ละสัปดาห์ ระยะเวลาทำความสะอาดโรงเรียนและระยะเวลาที่ใช้พิจารณาทั้งหมด มีผลกระทบต่อต้นทุนในการเลี้ยงไก่ทั้งหมด

จิตติพงษ์ จำรัส (2554: ก) ได้ศึกษาถึงขบวนการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจการจัดตารางวางแผนผลิตฟาร์มไก่ไข่ การจัดตารางวางแผนในฟาร์มไก่ไข่เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนในการจัดซื้อลูกไก่รวมไปถึงการจัดสรรไก่รุ่นและไก่ไข่ลงโรงเรียน และปัญหาผลผลิตไข่ไก่เป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวต่ออุปสงค์และอุปทาน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นประเด็นสำคัญในการทำการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจการจัดตารางวางแผนผลิตฟาร์มไก่ไข่ เพื่อให้การวางแผนการเลี้ยงไก่ไข่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการไข่ไก่ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดต้นทุนรวมทางการวางแผนผลิตไข่ไก่ที่ต่ำที่สุด ประกอบไปด้วย ต้นทุนการสั่งซื้อและคงคลัง ต้นทุนการดำเนินการภายในโรงเรียน ต้นทุนค่าเสียโอกาส และต้นทุนการขนส่งในช่วงระยะไก่รุ่นและไก่ไข่ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้ทำการพัฒนารูปแบบทางคณิตศาสตร์วิธีฮิวริสติกส์อัลกอริทึมในการหาผลเฉลยเริ่มต้นและวิธีฮิวริสติกส์อัลกอริทึมขอบเขตล่าง ซึ่งในการศึกษาได้ออกแบบการทดลองเพื่อหาการปรับปรุงของฮิวริสติกส์อัลกอริทึมการจัดตารางวางแผนผลิตฟาร์มไก่ไข่กับสถานการณ์จริง และร้อยละความแตกต่างของฮิวริสติกส์อัลกอริทึมกับวิธีฮิวริสติกส์อัลกอริทึมขอบเขตล่าง โดยพิจารณา 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยจำนวนสัปดาห์ของการวางแผน ปัจจัยของความผันผวนความต้องการ และปัจจัยจำนวนโรงเรียนการเลี้ยงไก่รุ่นและไก่ไข่ โดยแต่ละปัจจัยแบ่งเป็น 3 ระดับ ทำการทดลอง 5 ซ้ำ จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลการทดลองเชิงสถิติด้วยการทดลองเชิงแฟลททอเรียล โดยใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 11.5 การปรับปรุงของฮิวริสติกส์อัลกอริทึมการจัดตารางวางแผนผลิตฟาร์มไก่ไข่กับสถานการณ์จริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 52.05 และร้อยละความแตกต่างของฮิวริสติกส์อัลกอริทึมกับวิธีฮิวริสติกส์อัลกอริทึมขอบเขตล่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.56 โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลตอบสนองคือ ปัจจัยจำนวนสัปดาห์ของการวางแผน และปัจจัยของความผันผวนความต้องการ และปัจจัยจำนวนโรงเรียนการเลี้ยงไก่รุ่นและไก่ไข่ไม่มีผลกระทบต่อร้อยละความแตกต่างของฮิวริสติกส์อัลกอริทึม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เนื่องจากค่านัยสำคัญ p-value ของปัจจัยมีค่าน้อยกว่า 0.05

อภิขญา หงส์ทอง (2554: ง) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนของเกษตรกร โครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัดสำนักงาน

อุบลราชธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจร่วมโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี จำแนกตามเพศอายุอาชีพระดับการศึกษา รายได้ และขนาดโรงเรือน ที่สนใจร่วมลงทุนต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเชียงใน อำเภอสว่างวีรวงศ์ อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานอุบลราชธานี จำนวน 200 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่นตัวแปรอิสระเท่ากับ 0.95 ส่วนตัวแปรตามเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ การทดสอบค่า t การทดสอบค่า F และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 59.5 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 72.5 ประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 42.5 ระดับการศึกษาปวท.และปวส. หรืออนุปริญญา ร้อยละ 41.50 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 69.50 ขนาดโรงเรือนที่เข้าร่วมลงทุนเป็นขนาดเล็ก (จำนวนเข้าเลี้ยงไก่สาว 10,000 ตัว)
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี โดยพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ตัวแปรคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์
3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการร่วมลงทุนโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี พบว่า
 - 3.1 ผู้ร่วมลงทุนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/อาชีพรับจ้าง/พนักงานธุรกิจเอกชนประกอบอาชีพส่วนตัวและเกษตรกร ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนของเกษตรกร โครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี ในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน
 - 3.2 ผู้ร่วมลงทุนที่มีอาชีพต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนของเกษตรกร โครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตร

อุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี ในด้านลักษณะทางกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05

3.3 ผู้ร่วมลงทุนที่มีระดับการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนของเกษตรกรโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด สำนักงานอุบลราชธานี ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์ไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ร่วมลงทุนที่ลงทุนตามขนาดโรงเรือนต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุนของเกษตรกรโครงการไก่ไข่ประกันราคากับบริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรมจำกัดสำนักงานอุบลราชธานีในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายด้านลักษณะทางกายภาพและด้านผลิตภัณฑ์ไม่แตกต่างกัน

ภาคสรุป

จากการตรวจเอกสารทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปเนื้อหาใจความเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยได้ดังนี้

การที่จะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บริหารจัดการเลี้ยงไก่ไข่ ให้ประสบผลสำเร็จได้ในทุกด้านนั้นจะต้องยึดหลักแนวคิดและทฤษฎี เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนและในการบริหารจัดการในบางสิ่งบางอย่างให้ประสบผลสำเร็จต่อเกษตรกรเอง เพราะแนวคิดและทฤษฎี เป็นแนวทางในการอธิบาย ปรัชญาการณต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยเหตุและผล แสดงผลให้เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถเป็นคำตอบของการปฏิบัติการขับเคลื่อนสิ่งทีบริหารจัดการอยู่ได้ นอกจากนี้ การที่เกษตรกรจะบริหารจัดการเลี้ยงไก่ไข่ ให้ประสบผลสำเร็จได้ในทุกๆด้านจะต้องมีการวางแผนและกำหนดรูปแบบการจัดการตั้งแต่เริ่มต้นก่อนการเลี้ยงและสิ้นสุดเมื่อมีการปลดไก่ไข่ออกขายทั้งหมดซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย หรือตัวกำหนดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ พื้นที่ตั้งของโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง แรงงาน ราคาอาหารไก่ไข่ และตลาดราคาไข่ไก่ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การบริโภคไข่ไก่ของผู้บริโภค การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกันที่มีประสบการณ์เลี้ยงมานาน การเป็นสมาชิกกลุ่มไก่ไข่ที่ตั้งขึ้นหรือในรูปของสหกรณ์ไก่ไข่ ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ การรับรู้ข่าวสารเรื่องการเลี้ยงไก่ไข่จากทุกภาคส่วน

ที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการจัดการเลี้ยงไก่ และปัญหา อุปสรรค พร้อมกับข้อเสนอแนะของเกษตรกร ต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า

จากแนวคิดและทฤษฎี ที่กล่าวมา ต้องมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต และความต้องการในการเลี้ยงไก่ไข่เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สนใจหรือเกษตรกรที่ประกอบอาชีพ การเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติบริหารจัดการ ได้อย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนที่ เคยทดลองและประสบผลสำเร็จจริงมาแล้ว โดยเฉพาะเกษตรกรต้องเลือกหลักการเลี้ยงไก่ไข่ตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ครั้งนี้คือ การเลี้ยงไก่ไข่ไว้เพื่อบริโภคไข่ไก่ในครัวเรือนแบบพอเพียง เลี้ยงเป็น อาชีพรอง หรือเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพหลัก นอกจากนั้นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ หลักการและขั้นตอนที่สำคัญ เช่น สายพันธุ์ไก่ไข่ที่จะนำมาเลี้ยง ขนาดของโรงเรือนไก่ไข่ และพื้นที่ในการตั้งโรงเรือนไก่ ไข่ ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการเลี้ยง และแนวทางการพัฒนาธุรกิจไก่ไข่ ควรให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมให้เกษตรกร ปฏิบัติบริหารจัดการเลี้ยงไก่ไข่อย่างถูกวิธี สามารถบริหารจัดการ ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง จึงจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องผ่านการตรวจสอบแนวคิดและทฤษฎี เพื่อนำไป ปฏิบัติใช้ใน ด้านความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต และ ความต้องการของการปฏิบัติการเลี้ยงไก่ไข่ของโรงเรือนระบบปิด ปัจจัยต่างๆที่มีผล เช่น เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการเลี้ยงไก่ไข่ ของเกษตรกร จึงได้มาของกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากการตรวจเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการผลิตต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า
2. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการตลาดต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า